

***Kryteria ocen w
Zespole Szkół
w Mędrzechowie-
Szkoła
Podstawowa – kl.
V (nowa
podstawa
programowa)***

Spis treści:

Lp	Nazwa przedmiotu	strona
1.	Język polski.....	3
2.	Matematyka.....	10
3.	Język angielski.....	22
4.	Historia.....	32
5.	Przyroda.....	41
6.	Zajęcia techniczne.....	71
7.	Zajęcia komputerowe.....	74
8.	Muzyka.....	77
9.	Wychowanie fizyczne.....	79
10.	Plastyka.....	82
11.	Religia.....	85

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

Język polski

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

OCENĘ CELUJĄCĄ – otrzymuje uczeń, którego wiedza znacznie przekracza obowiązujący program nauczania:

- Twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia.
- Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i międzyszkolnych.
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (np. udział w akademiach, inscenizacje teatralne), prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.
- Posiada rozszerzone umiejętności z zakresu kształcenia językowego oraz nauki o języku przewidziane programem nauczania w klasie V.
- Wykazuje ponadprogramowe umiejętności w zakresie kształcenia literackiego i kulturalnego.
- Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w klasie IV i V.
- Posługuje się terminologią z teorii literatury (narrator, narracja, bajka, osoba mówiąca w wierszu, porównanie, epitet, metafora, rym, refren, wers, strofa).

OCENĘ BARDZO DOBRĄ – otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości określonych programem nauczania klasy V.

Kształcenie językowe

- Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem językowo-stylistycznym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
- Doskonale potrafi posługiwać się poznanymi w klasie piątej formami wypowiedzi (streszczenie, opis przedmiotu, wygląd człowieka z elementami charakterystyki, list prywatny i zaproszenie).
- Podejmuje próby charakterystyki postaci (na wyrazistych przykładach np. Stasia Tarkowskiego).
- Samodzielnie sporządza notatki z przeczytanych lektur.
- Bezbłędnie przedstawia plan odtwórczy lektury.
- Bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego analizowanie, ocenę postępowania bohaterów; pisze opowiadanie odtwórcze z elementami opisu , z dialogiem.
- Biegłe posługuje się słownikami: ortograficznym, wyrazów bliskoznacznych, języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznym.
- Potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni, legendy, podania/mitu.
- Próbuje analizować utwór liryczny, zna środki stylistyczne, a nawet ich funkcje np. metafora (przenośnia), epitet, porównanie, osoba mówiąca w wierszu, rym, refren, wers, strofa.
- Dbą o estetykę pisma.

Nauka o języku

- Wskazuje różnicę między formą osobową a nieosobową czasownika, między czasownikiem dokonany a niedokonany.
- Określa znaczenie trybów czasownika, biegle odmienia czasownik w trybie rozkazującym i przypuszczającym.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- Zna zasady pisowni cząstki „by” z czasownikiem.
- Wskazuje podobieństwa i różnice między przymiotnikiem a przysłówkiem.
- Podaje poprawne formy liczebników.
- Wyróżnia w zdaniu zespoły składniowe i nazywa je.
- Przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; sporządza wykresy do zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych.
- Wskazuje różnicę między samogłoską i spółgłoską.
- Omawia zależność brzmienia głoski od ruchów i pozycji narządów mowy; określa spółgłoski.
- Podaje zasady akcentowania wyrazów w języku polskim oraz zasady wymawiania wyrazów bezakcentowych.

Poprawność ortograficzna

Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w klasie IV i V.

- Pisownia *u, ó, rz, ż, h, ch*.
- Wyrazy, w których zachodzi zjawisko ubezdźwięcznienia i udźwięcznienia.
- Różne formy liczebników prostych i złożonych.
- Zakończenie bezokoliczników.
- Znaki interpunkcyjne w wypowiedzi.
- Zwroty grzecznościowe, wielkie litery – rzeczowniki własne.
- Sprawdza prace pisemne w celu znalezienia pomyłek.
- Formy czasu przeszłego *zacząć* i *wziąć*.
- Przymiotniki złożone.

OCENĘ DOBRĄ – otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania w klasie V.

Kształcenie językowe

- Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo-stylistyczne, logiczne, ortograficzne.
- Potrafi samodzielnie poprawiać większość swoich błędów.
- Podejmuje próby wypowiadania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową (opowiadania, opis postaci z elementami charakterystyki).
- W wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy języka, literatury oraz kultury.
- Nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki.
- Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury.
- Próbuje określić funkcje środków stylistycznych w utworze lirycznym.
- Samodzielnie posługuje się słownikami: ortograficznym, wyrazów bliskoznacznych, języka polskiego, frazeologicznym.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

Nauka o języku

- Określa formę gramatyczną czasowników.
- Stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej.
- Tworzy czasownik dokonany od niedokonanego, wyróżnia częśćkę, za pomocą której tworzy ten czasownik.
- Poprawnie odmienia czasownik typu: *umiem, rozumiem*.
- Omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego.
- Wyjaśnia różnice w odmianie rzeczowników, wyodrębnia temat i końcówkę.
- Uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do jego odmiany.
- W zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe, nazywa ich rolę w zdaniu.
- Tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę.
- Określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem.
- Zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie.
- Stosuje w zdaniu liczebnik w odpowiednim przypadku.
- Przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie.
- Podaje przykład współrzędnego zespołu składniowego.
- Robi wykres zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).
- Przekształca zdanie pojedyncze w zdanie złożone i odwrotnie.
- Układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.
- Określa cechy głoski.
- Rozpoznaje wyrazy bezakcentowe.
- Poprawnie akcentuje wyrazy na trzeciej i czwartej sylabie od końca.

Poprawność ortograficzna

Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w klasie IV i V.

- Pisownia *u, ó, rz, ż, h, ch*.
- Wyrazy, w których zachodzi zjawisko ubezdźwięcznienia i udźwięcznienia.
- *J* po spółgłoskach i samogłoskach.
- Różne formy liczebników prostych i złożonych.
- Zakończenie bezokoliczników.
- Znaki interpunkcyjne w wypowiedzi.
- Zwroty grzecznościowe, wielkie litery – rzeczowniki własne.
- Sprawdza prace pisemne w celu znalezienia pomyłek.
- Formy czasu przeszłego: *zacząć* i *wziąć*.
- Przymiotniki złożone.

OCENĘ DOSTATECZNĄ – otrzymuje uczeń, który w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się, opanował wiedzę i umiejętności zawarte w programie nauczania klasy V.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

Kształcenie językowe

- W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie poznanego słownictwa i ortografii.
- W miarę samodzielnie wypowiada się w formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze z dialogiem, opis przedmiotu i postaci, list, sprawozdanie).
- Ma świadomość mechanizmów popełnionych błędów i potrafi je poprawić przy pomocy nauczyciela.
- Umie wymienić elementy świata przedstawionego (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia).
- Odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych.
- W utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, przenośnie.
- Samodzielnie posługuje się słownikiem ortograficznym i wyrazów kilkoznaczących.

Nauka o języku

- Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.
- Rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane.
- Odmienia czasownik we wszystkich trybach (proste przykłady).
- Odmienia przez przypadki rzeczownik (proste przykłady).
- Rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu i określenie rzeczownika.
- Rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy.
- Rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia i określenia czasownika.
- Odmienia przymiotnik przez przypadki.
- Łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia je, określa przypadek, liczbę i rodzaj.
- Rozpoznaje w zdaniu liczebnik.
- Rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady.
- Łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie.
- Podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone.
- Dzieli wyrazy na głoski.
- Odróżnia samogłoski od spółgłosek.
- Rozróżnia rodzaje głosek.
- Dzieli wyraz na sylaby.
- Poprawnie akcentuje wyrazy na drugiej sylabie od końca.

Poprawność ortograficzna

- Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w klasie IV i V.
- Pisownia *u, ó, rz, ź, h, ch*.
- Wyrazy w których zachodzi zjawisko ubezdźwięcznienia i udźwięcznienia.
- *J* po spółgłoskach i samogłoskach.
- Zakończenie bezokoliczników.
- Formy czasu przeszłego: *zacząć* i *wziąć*.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ – otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie językowe

- Jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.
- Błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku jaki włożył w ich napisanie.
- Stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.

Nauka o języku

- Rozróżnia części mowy.
- Wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia.
- Odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki.
- Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy i tryby.
- Odróżnia zdanie od równoważnika zdania.
- Odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego.
- Wyróżnia głoski, litery i sylaby w podany wyrazie.

Poprawność ortograficzna

Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w klasie IV i V.

- Popelnia błędy ortograficzne.
- Zna podstawowe zasady pisowni *u, ó, rz, ż, h, ch*.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ – otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z nauki o języku i poprawności ortograficznej w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi, przewidzianych programem nauczania w klasie V;
- nie opanował elementarnych wiadomości i umiejętności z kształcenia literackiego w zakresie budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych programem nauczania w klasie V 5 ;
- nie zna zasad ortograficznych, nie opanował podstawowych wiadomości z gramatyki przewidzianych programem nauczania w klasie V;
- nie stara się brać czynnego udziału w zajęciach;
- nie posiada zeszytu przedmiotowego;
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu miernym;
- jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym rzeczowym;
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnień o elementarnym stopniu trudności.

Przy wystawianiu oceny, brana jest pod uwagę aktywność ucznia na lekcjach.

I. Obszary aktywności ucznia, które będą podlegały ocenie.

1. Wiedza

- Znajomość pojęć, zasad, zagadnień i reguł dotyczących j. polskiego.
- Zrozumienie i zapamiętywanie wiadomości zdobytych podczas lekcji.
- Uporządkowanie i streszczenie wiadomości, wyjaśnienie na odpowiednich przykładach.

2. Umiejętności

- Posługiwanie się wiadomościami według podanych wzorów.
- Prawidłowa interpretacja i samodzielne rozwiązywanie problemów związanych z przedmiotem.
- Prawidłowa analiza, wnioskowanie i dostrzeganie związków między teorią a praktyką.
- Formułowanie problemów, planu działania, przewidywanie i prezentowanie ich na własny sposób.
- Ocenianie, wartościowanie, wnioskowanie.
- Wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktyce.

3. Postawy

- Samodzielność i aktywność na lekcji.
- Pozytywne nastawienie i zainteresowanie przedmiotem.
- Praca w zespole.
- Obecność i przygotowanie do lekcji.
- Prowadzenie zeszytu i wykonywanie zadań.

Matematyka

Matematyka

1. W zakresie sprawności rachunkowej uczniów:

- wykonuje proste działania pamięciowe na liczbach naturalnych, całkowitych i ułamkach,
- zna i stosuje algorytmy działań pisemnych oraz wykorzystuje te umiejętności w sytuacjach praktycznych,
- wykonuje dzielenie z resztą liczb naturalnych,
- przedstawia w systemie dziesiętkowym liczby zapisane w systemie rzymskim, a zapisane w systemie dziesiętkowym przedstawia w systemie rzymskim (w zakresie do 39),
- stosuje wygodne dla niego sposoby ułatwiające obliczenia, w tym przemienność i łączność dodawania i mnożenia,
- rozpoznaje liczby naturalne podzielne przez 2, 3, 5, 9, 10, 100,
- rozpoznaje liczbę złożoną na podstawie tabliczki mnożenia w zakresie 100, a także, gdy na istnienie dzielnika wskazuje poznana cecha podzielności,
- rozkłada liczby dwucyfrowe na czynniki pierwsze,
- oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych,
- stosuje reguły dotyczące kolejności wykonywania działań,
- szacuje wyniki działań,
- interpretuje liczby całkowite na osi liczbowej,
- porównuje liczby całkowite,
- podaje praktyczne przykłady stosowania liczb ujemnych,
- dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki zwykłe o mianownikach jedno- lub dwucyfrowych, a także liczby mieszane,
- dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli ułamki dziesiętne w pamięci (w najprostszych przykładach), pisemnie i za pomocą kalkulatora (w trudniejszych przykładach),
- oblicza ułamek danej liczby naturalnej.

2. W zakresie wykorzystania i tworzenia informacji uczniów:

- interpretuje i przetwarza informacje tekstowe, liczbowe, graficzne, w tabelach i na diagramach,
- rozumie i interpretuje odpowiednie pojęcia matematyczne,
- zna podstawową terminologię,
- formułuje odpowiedzi i poprawnie zapisuje wyniki.

3. W zakresie modelowania matematycznego uczniów:

- dobiera odpowiedni model matematyczny do prostej sytuacji,
- korzysta z nieskomplikowanych wzorów, w których występują oznaczenia literowe, zamienia wzór na formę słowną,
- oblicza pola: kwadratu, prostokąta, rombu, równoległoboku, trójkąta, trapezu przedstawionych na rysunku oraz w sytuacjach praktycznych,
- stosuje jednostki pola: m², cm², km², mm², dm², ar, hektar (bez zamiany jednostek w trakcie obliczeń),
- oblicza objętość i pole powierzchni prostopadłościanu przy danych długościach krawędzi,
- przetwarza tekst zadania na działania arytmetyczne.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

4. W zakresie kształcenia wyobraźni geometrycznej uczniów:

- rozpoznaje i nazywa figury: punkt, prosta, półprosta, odcinek,
- rozpoznaje odcinki oraz proste prostopadłe i równoległe,
- mierzy kąty mniejsze od 180° z dokładnością do 1° ,
- rysuje kąt o mierze mniejszej niż 180° ,
- rozpoznaje kąt prosty, ostry i rozwarty,
- porównuje kąty,
- rozpoznaje kąty wierzchołkowe i kąty przyległe oraz korzysta z ich własności,
- rozpoznaje i nazywa trójkąty ostrokątne, prostokątne i rozwartokątne, równoboczne i równoramienne,
- ustala możliwość zbudowania trójkąta (na podstawie nierówności trójkąta),
- stosuje twierdzenie o sumie kątów trójkąta,
- rozpoznaje i nazywa kwadrat, prostokąt, romb, równoległobok, trapez, zna najważniejsze własności tych figur,
- wskazuje wśród graniastosłupów prostopadłościanny i sześcianny, uzasadnia swój wybór,
- rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych,
- rysuje siatki prostopadłościannów.

5. W zakresie rozumowania i tworzenia strategii uczniów:

- czyta ze zrozumieniem prosty tekst zawierający informacje liczbowe,
- ustala kolejność czynności (w tym obliczeń) prowadzących do rozwiązania problemu,
- dostrzega zależności między podanymi informacjami,
- dzieli rozwiązanie zadania na etapy, stosując własne poprawne oraz wygodne dla niego strategie rozwiązania,
- do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym stosuje poznaną wiedzę z zakresu arytmetyki i geometrii oraz nabyte umiejętności rachunkowe, a także własne poprawne metody,
- weryfikuje wynik zadania tekstowego, oceniając sensowność rozwiązania.

6. W zakresie praktycznego zastosowania matematyki uczniów:

- interpretuje 100% danej wielkości jako całość, 50% – jako połowę, 25% – jako jedną czwartą, 10% – jako jedną dziesiątą, a 1% – jako setną część danej wielkości liczbowej,
- w przypadkach osadzonych w kontekście praktycznym oblicza procent danej wielkości w stopniu trudności typu 50%, 10%, 20%,
- wykonuje proste obliczenia zegarowe na godzinach, minutach i sekundach,
- wykonuje proste obliczenia kalendarzowe na dniach, tygodniach, miesiącach, latach,
- odczytuje temperaturę (dodatnią i ujemną),
- zamienia i poprawnie stosuje jednostki długości, stosuje podstawowe jednostki pola i objętości.

Wymagania na poszczególne oceny:

Zakres opanowanej wiedzy i posiadane umiejętności w rozbiciu na poszczególne oceny.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymogów na ocenę dopuszczającą i nie rokuje nadziei na ich opanowanie.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

Wymagania konieczne (na ocenę dopuszczającą) obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Uczeń:

- dodaje, odejmuje liczby naturalne w zakresie 200,
- mnoży i dzieli liczby naturalne w zakresie 100,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia liczb naturalnych,
- odczytuje drugie i trzecie potęgi,
- zapisuje iloczyn dwóch lub trzech tych samych czynników w postaci potęgi,
- zna i stosuje właściwą kolejność działań w wyrażeniach dwudziałaniowych,
- zna cyfry rzymskie (I, V, X),
- zapisuje cyframi rzymskimi liczby zapisane cyframi arabskimi (w zakresie do 39),
- dodaje i odejmuje pisemnie liczby trzy- i czterocyfrowe,
- sprawdza wynik odejmowania poprzez dodawanie,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,
- mnoży pisemnie liczby dwu- i trzycyfrowe,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,
- podaje wielokrotności danej liczby jednocyfrowej,
- wykonuje dzielenie z resztą (proste przykłady),
- zna i stosuje cechy podzielności przez 2, 5 i 10,
- dzieli pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby jednocyfrowe,
- zna pojęcie prostej, półprostej i odcinka,
- rysuje i oznacza prostą, półprostą i odcinek,
- rozróżnia wzajemne położenia dwóch prostych na płaszczyźnie,
- wskazuje proste lub odcinki równoległe i prostopadłe,
- rozwiązuje elementarne zadania dotyczące prostych, półprostych, odcinków i punktów,
- rozpoznaje, wskazuje i rysuje kąty ostre, proste, rozwarte,
- posługuje się kątomierzem do mierzenia kątów wypukłych,
- rozpoznaje trójkąt ostrokątny, prostokątny i rozwartokątny,
- zna twierdzenie o sumie kątów w trójkącie,
- rozpoznaje trójkąt równoboczny, równoramienny i różnoboczny,
- oblicza długości boków trójkąta równobocznego przy danym obwodzie,
- rozpoznaje odcinki, które są wysokościami w trójkącie,
- wskazuje wierzchołek, z którego wychodzi wysokość, i bok, na który jest opuszczona,
- rysuje przy użyciu ekierki wysokość w trójkącie ostrokątnym,
- wskazuje boki prostopadłe, boki równoległe, przekątne w prostokątach i równoległobokach,
- oblicza obwód rombu, równoległoboku,
- rozpoznaje wysokości równoległoboku,
- rysuje co najmniej jedną wysokość równoległoboku,
- wskazuje trapezy wśród innych figur,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- rysuje trapezy przy danych długościach podstaw,
- zapisuje ułamek w postaci dzielenia,
- zamienia liczby mieszane na ułamki niewłaściwe i ułamki niewłaściwe na liczby mieszane,
- porównuje ułamki o tym samym mianowniku,
- rozszerza ułamki do wskazanego mianownika,
- skraca ułamki w prostych przypadkach,
- dodaje i odejmuje ułamki lub liczby mieszane o jednakowych mianownikach,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o jednakowych mianownikach,
- dodaje i odejmuje ułamki ze sprowadzeniem do wspólnego mianownika jednego z ułamków,
- mnoży ułamek lub liczbę mieszaną przez liczbę naturalną z wykorzystaniem skracania przy mnożeniu,
- mnoży ułamki, stosując przy tym skracanie,
- znajduje odwrotności ułamków, liczb naturalnych i liczb mieszanych,
- dzieli ułamki, stosując przy tym skracanie,
- zapisuje ułamek dziesiętny w postaci ułamka zwykłego,
- zamienia ułamek zwykły na dziesiętny poprzez rozszerzanie ułamka,
- odczytuje i zapisuje słownie ułamki dziesiętne,
- ułamki dziesiętne zapisane słownie zapisuje cyframi (proste przypadki),
- dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe dotyczące dodawania i odejmowania ułamków dziesiętnych,
- mnoży i dzieli w pamięci ułamki dziesiętne przez 10, 100, 1000,
- mnoży pisemnie ułamki dziesiętne,
- dzieli pisemnie ułamki dziesiętne przez jednocyfrową liczbę naturalną,
- zna podstawowe jednostki masy, monetarne (polskie) i długości, zna zależności między nimi,
- zamienia mniejsze jednostki na większe,
- oblicza upływ czasu pomiędzy wskazaniami zegara bez przekraczania godziny,
- oblicza godzinę po upływie podanego czasu od podanej godziny bez przekraczania godziny,
- oblicza średnią arytmetyczną dwóch liczb naturalnych,
- odczytuje dane z tabel,
- zamienia procenty na ułamki,
- określa, czy zamalowano 50% figury,
- oblicza pozostałą ilość jako procent całości,
- odczytuje dane z diagramów w prostych przypadkach,
- zna i rozumie pojęcie pola figury jako liczby kwadratów jednostkowych,
- oblicza pole prostokąta jako iloczyn długości boków,
- zna i stosuje wzór na obliczanie pola równoległoboku,
- oblicza pole trójkąta przy danym boku i odpowiadającej mu wysokości,
- odczytuje liczby całkowite z osi liczbowej,
- zaznacza na osi liczbowej podane liczby całkowite,
- rozróżnia i wskazuje krawędzie, wierzchołki, ściany boczne, podstawy brył,
- rozróżnia graniastosłupy, ostrosłupy, prostopadłościany w otoczeniu i na rysunkach,
- zna podstawowe jednostki objętości,
- oblicza objętości brył zbudowanych z sześciątów jednostkowych,
- oblicza objętość prostopadłościanu, złożonego z sześciątów jednostkowych.

Wymagania podstawowe (na ocenę dostateczną) obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań koniecznych):

- zna i stosuje w obliczeniach przemienność i łączność dodawania i mnożenia,
- stosuje rozdzielność mnożenia względem dodawania i odejmowania przy mnożeniu liczb dwucyfrowych przez jednocyfrowe,
- mnoży liczby zakończone zerami, pomijając zera przy mnożeniu i dopisując w wyniku,
- dzieli liczby zakończone zerami, pomijając tyle samo zer w dzielnej i dzielniku,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia liczb naturalnych,
- zapisuje potęgę w postaci iloczynu,
- zapisuje iloczyn tych samych czynników w postaci potęgi,
- oblicza potęgi liczb, także z wykorzystaniem kalkulatora,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem potęgowania,
- oblicza wartość trójdziałaniowego wyrażenia arytmetycznego,
- dopasowuje zapis rozwiązania do treści zadania tekstowego,
- zapisuje cyframi arabskimi liczby zapisane cyframi rzymskimi (w zakresie do 39),
- szacuje wynik pojedynczego działania dodawania lub odejmowania poprzez stosowanie zaokrągleń liczb,
- stosuje szacowanie w sytuacjach praktycznych (czy starczy pieniędzy na zakup, ile pieniędzy zostanie),
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,
- zna i stosuje cechy podzielności przez 3 i 9,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą i interpretuje wynik działania stosownie do treści zadania,
- wskazuje w zbiorze liczb liczby złożone na podstawie cech podzielności przez 2, 3, 5, 10,
- zapisuje liczbę dwucyfrową w postaci iloczynu czynników pierwszych,
- znajduje brakujący czynnik w iloczynie, dzielnik lub dzielną w ilorazie,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące prostych, półprostych, odcinków i punktów,
- rozpoznaje, wskazuje i rysuje kąty pełne, półpełne, wklęsłe,
- rozpoznaje kąty wierzchołkowe i przyległe,
- rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem różnych rodzajów kątów,
- szacuje miary kątów przedstawionych na rysunku,
- rysuje kąty o danej mierze, mniejszej niż 180° ,
- rozwiązuje elementarne zadania rysunkowe dotyczące obliczania miar kątów,
- stosuje nierówność trójkąta,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące obliczania miar kątów w trójkącie,
- oblicza obwody trójkątów, mając dane zależności między bokami,
- wskazuje różne rodzaje trójkątów jako części innych wielokątów,
- rysuje różne rodzaje trójkątów,
- rysuje przy użyciu ekierki wysokości w trójkącie ostrokątnym i prostokątnym,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem wysokości trójkąta,
- rysuje kwadrat o danym obwodzie, prostokąt o danym obwodzie i danym jednym boku,
- oblicza miary kątów w równoległoboku,
- oblicza długość boku rombu przy danym obwodzie,
- rysuje równoległobok przy danym boku i danej wysokości prostopadłej do tego boku,
- rozpoznaje rodzaje trapezów,
- rysuje trapezy przy danych długościach podstaw i wysokości,
- oblicza brakujące długości odcinków w trapezie,
- wskazuje poznane czworokąty jako części innych figur,
- wykorzystuje twierdzenie o sumie kątów w czworokącie do obliczania brakujących miar kątów w czworokącie,
- zapisuje w postaci ułamka rozwiązania elementarnych zadań tekstowych,
- doprowadza ułamki właściwe do postaci nieskracalnej, a ułamki niewłaściwe i liczby mieszane do najprostszej postaci,
- porównuje ułamki o tym samym liczniku,
- rozszerza ułamki do wskazanego licznika,
- znajduje licznik lub mianownik ułamka równego danemu po skróceniu lub rozszerzeniu,
- sprowadza ułamki do wspólnego mianownika,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o jednakowych mianownikach,
- dodaje i odejmuje ułamki lub liczby mieszane o różnych mianownikach,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o różnych mianownikach,
- oblicza ułamek liczby naturalnej,
- mnoży liczby mieszane, stosując przy tym skracanie,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem mnożenia ułamków, liczb mieszanych,
- dzieli liczby mieszane, stosując przy tym skracanie,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dzielenia ułamków,
- oblicza wartości dwudziałaniowych wyrażeń na ułamkach zwykłych, stosując przy tym ułatwienia (przemienność, skracanie),
- ułamki dziesiętne zapisane słownie zapisuje przy pomocy cyfr (trudniejsze sytuacje, np. trzy i cztery setne),
- zaznacza ułamki dziesiętne na osi liczbowej,
- porównuje ułamki dziesiętne,
- dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne w pamięci,
- znajduje dopełnienie ułamka dziesiętnego do pełnych całości,
- oblicza składnik sumy w dodawaniu, odjemną lub odjemnik w odejmowaniu ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z dodawaniem i odejmowaniem ułamków dziesiętnych,
- odczytuje z osi liczbowej brakujące ułamki dziesiętne,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych,
- dzieli w pamięci ułamki dziesiętne przez liczbę naturalną,
- dzieli pisemnie ułamki dziesiętne przez liczbę naturalną,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych i porównywania ilorazowego,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- zamienia jednostki zapisane ułamkiem dziesiętnym na jednostki mieszane lub mniejsze jednostki,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem jednostek (np. koszt zakupu przy danej cenie za kilogram lub metr),
- oblicza upływ czasu pomiędzy wskazaniem zegara z przekraczaniem godziny,
- oblicza godzinę po upływie podanego czasu od podanej godziny z przekraczaniem godziny (bez przekraczania doby),
- oblicza datę po upływie podanej liczby dni od podanego dnia,
- rozwiązuje elementarne zadania dotyczące czasu, z wykorzystaniem informacji podanych w tabelach i kalendarzu,
- oblicza średnią arytmetyczną kilku liczb naturalnych,
- rozwiązuje zadania tekstowe polegające na obliczaniu średniej arytmetycznej (np. średnia odległość, waga),
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem danych przedstawionych w tabeli,
- określa, jaki procent figury zamalowano (10%, 25%, 100%),
- oblicza 1%, 10%, 25%, 50% i 100% z liczby naturalnej,
- oblicza pola figur znajdujących się na kratownicy przy wielkości kratki 1 cm² oraz przy wielkości $\frac{1}{4}$ cm²,
- wykorzystuje pole prostokąta do obliczania pól innych figur,
- mierzy przedmioty o kształcie prostokąta i oblicza ich pole,
- oblicza pole i obwód prostokąta przy danym jednym boku i zależności (ilorazowej lub różnicowej) drugiego boku,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem pola prostokąta,
- oblicza pole równoległoboku i rombu narysowanych na kratownicy z możliwością odczytania potrzebnych wymiarów,
- oblicza pole i obwód równoległoboku na podstawie danych długości boków i wysokości,
- zna i stosuje wzór na obliczanie pola rombu z wykorzystaniem długości przekątnych,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem pól równoległoboku i rombu,
- zna i stosuje wzór na obliczanie pola trójkąta,
- oblicza pole trójkąta umieszczonego na kratownicy z możliwością odczytania potrzebnych długości,
- oblicza pole trójkąta prostokątnego o danych przyprostokątnych,
- zna i stosuje wzór na obliczanie pola trapezu,
- oblicza pole trapezu umieszczonego na kratownicy z możliwymi do odczytania potrzebnymi długościami odcinków,
- wyznacza liczby przeciwne do danych,
- porównuje liczby całkowite,
- rozwiązuje zadania w oparciu o dane zestawione w tabeli, na mapie pogody,
- dodaje liczby całkowite jednocyfrowe,
- określa znak sumy dwóch liczb całkowitych wielocyfrowych,
- oblicza za pomocą osi liczbowej różnicę między liczbami całkowitymi,
- oblicza różnicę między temperaturami wyrażonymi za pomocą liczb całkowitych,
- wykonuje proste działania dodawania, mnożenia i dzielenia liczb całkowitych,
- rysuje rzuty prostopadłościanów, graniastosłupów i ostrosłupów,
- dobiera jednostkę do pomiaru objętości podanego przedmiotu,
- oblicza objętości prostopadłościanu i sześcianu jako iloczynu długości krawędzi,
- rozumie pojęcie siatki prostopadłościanu,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- rysuje siatkę sześcianu o podanej długości krawędzi.

Wymagania rozszerzające (na ocenę dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełniania wymagań koniecznych i podstawowych):

- stosuje rozdzielność mnożenia i dzielenia względem dodawania i odejmowania przy mnożeniu i dzieleniu liczb kilkucyfrowych przez jednocyfrowe,
- zapisuje liczbę podaną w postaci $10n$ bez użycia potęgowania,
- rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem potęgowania,
- zapisuje wyrażenia arytmetyczne do prostych treści zadaniowych,
- dopisuje treść zadania do prostego wyrażenia arytmetycznego,
- zapisuje rozwiązanie zadania tekstowego w postaci jednego kilkudziesięciowego wyrażenia,
- zapisuje liczby cyframi rzymskimi,
- dodaje i odejmuje pisemnie liczby wielocyfrowe,
- zna pojęcie wielokrotności liczb,
- zna pojęcia liczby pierwszej i złożonej,
- zapisuje liczbę w postaci iloczynu czynników pierwszych,
- dzieli pisemnie liczby wielocyfrowe przez liczby dwucyfrowe,
- rozwiązuje zadania związane z mierzeniem kątów,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące obliczania miar kątów,
- oblicza miary kątów w trójkącie z podanych w zadaniu zależności między kątami,
- wskazuje osie symetrii trójkąta,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności trójkątów,
- rozwiązuje zadania związane z rysowaniem, mierzeniem i obliczaniem długości odpowiednich odcinków w równoległobokach,
- rysuje trapez o danych długościach boków i danych kątach,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem obliczania ułamka liczby,
- wskazuje w zbiorze ułamków ułamki nieskracalne przy wykorzystaniu cech podzielności,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków o jednakowych mianownikach,
- porównuje ułamki o różnych mianownikach,
- oblicza składnik w sumie lub odjemnik w różnicy ułamków o różnych mianownikach,
- rozwiązuje typowe zadania z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych o różnych mianownikach oraz porównywania różnicowego,
- oblicza ułamek liczby mieszanej i ułamek ułamka,
- oblicza brakujący czynnik w iloczynie,
- mnoży liczby mieszane i wyniki doprowadza do najprostszej postaci,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem odwrotności liczb,
- oblicza dzielnik lub dzielną przy danym ilorazie,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem dzielenia liczb mieszanych,
- oblicza wartości wyrażeń zawierających trzy i więcej działań na ułamkach zwykłych i liczbach mieszanych,
- porównuje ułamki dziesiętne ze zwykłymi o mianownikach 2, 4 lub 5,
- oblicza wartości dwudziałaniowych wyrażeń zawierających dodawanie i odejmowanie ułamków dziesiętnych,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- zapisuje i odczytuje duże liczby za pomocą skrótów (np. 2,5 tys.),
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem działań na ułamkach dziesiętnych,
- oblicza dzielną lub dzielnik w ilorazie ułamków dziesiętnych,
- wyraża w jednej jednostce sumę wielkości podanych w różnych jednostkach,
- porównuje wielkości podane w różnych jednostkach,
- rozwiązuje typowe zadania dotyczące czasu z wykorzystaniem informacji podanych w tabelach i kalendarzu,
- oblicza, na jaką ilość towaru wystarczy pieniędzy przy podanej cenie jednostkowej,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem porównywania różnicowego i ilorazowego, wykorzystując dane z tabel,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem średniej arytmetycznej,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania wielkości procentowych,
- oblicza, jakim procentem całości jest dana wielkość,
- oblicza na podstawie diagramów „o ile więcej”, „ile razy więcej”,
- rozwiązuje typowe zadania tekstowe z zastosowaniem pola prostokąta,
- podaje możliwe wymiary prostokąta o danym polu,
- oblicza wysokość równoległoboku przy danym polu i długości boku,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem pól równoległoboku i rombu,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem pól i obwodów równoległoboku i rombu,
- rozwiązuje zadania z praktycznym wykorzystaniem pola trójkąta,
- oblicza pola figur umieszczonych w kratownicy, które dadzą się podzielić na prostokąty, równoległoboki i trójkąty,
- oblicza pole trapezu przy podanej zależności między bokami i wysokością,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem pola trapezu,
- oblicza pole wielokąta umieszczonego w kratownicy, który można podzielić na trapezy o łatwych do obliczenia polach,
- wyraża pole powierzchni figury o danych wymiarach w różnych jednostkach,
- rozwiązuje elementarne zadania tekstowe z wykorzystaniem jednostek pola,
- porządkuje liczby w zbiorze liczb całkowitych,
- oblicza temperaturę po spadku o podaną liczbę stopni,
- rozwiązuje elementarne zadania z zastosowaniem dodawania liczb całkowitych,
- wskazuje liczbę całkowitą, różniącą się od danej o podaną liczbę naturalną,
- mnoży i dzieli liczby całkowite,
- oblicza wartości wyrażeń złożonych z dwóch lub trzech działań na liczbach całkowitych,
- podaje przykłady brył o danej liczbie wierzchołków,
- podaje przykłady brył, których ściany spełniają dany warunek,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem objętości prostopadłościanu i sześcianu,
- rysuje siatkę prostopadłościanu o danych długościach krawędzi,
- dobiera siatkę do modelu prostopadłościanu,
- ocenia, czy rysunek przedstawia siatkę prostopadłościanu,
- oblicza objętość prostopadłościanu, korzystając z jego siatki,
- nazywa graniastosłupy na podstawie siatek,
- rysuje siatki graniastosłupów przy podanym kształcie podstawy i podanych długościach krawędzi,
- dobiera siatkę do modelu graniastosłupa.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

Wymagania dopełniające (na ocenę bardzo dobrą) obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełniania wymagań koniecznych, podstawowych i rozszerzających):

- rozwiązuje zadania z zastosowaniem potęgowania,
- oblicza wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych (także z potęgowaniem), stosując odpowiednią kolejność działań,
- zapisuje rozwiązanie zadania tekstowego z zastosowaniem porównywania różnicowego i ilorazowego w postaci jednego kilkudziałaniowego wyrażenia,
- uzupełnia nawiasami wyrażenie arytmetyczne tak, aby dawało podany wynik,
- odczytuje liczby zapisane cyframi rzymskimi,
- szacuje wynik wyrażenia zawierającego więcej niż jedno działanie,
- rozszyfrowuje cyfry ukryte pod literami w liczbach w działaniu dodawania pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania pisemnego,
- rozszyfrowuje cyfry ukryte pod literami w działaniu mnożenia pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem cech podzielności i wielokrotności liczb,
- rozkłada na czynniki pierwsze liczby kilkucyfrowe,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem cech podzielności, dzielenia pisemnego oraz porównywania ilorazowego,
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące prostej, półprostej i odcinka na płaszczyźnie,
- wskazuje różne rodzaje kątów na bardziej złożonych rysunkach,
- oblicza miary kątów przedstawionych na rysunku (trudne przykłady),
- oblicza miary kątów między wskazówkami zegara o określonej godzinie (pełne kwadranse),
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące rodzajów i własności trójkątów,
- rysuje romb przy użyciu linijki i cyrkla,
- rysuje równoległobok przy danych przekątnych i kącie między nimi,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności trapezów,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem własności czworokątów,
- porównuje ułamki, wykorzystując relacje między uławkami o takich samych licznikach lub o takich samych mianownikach,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania i odejmowania ułamków zwykłych,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem mnożenia ułamków zwykłych,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem dzielenia ułamków zwykłych,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem działań na ułamkach zwykłych,
- porównuje ułamki zwykłe o mianowniku równym 8 z uławkami dziesiętnymi,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków dziesiętnych,
- odczytuje brakujące liczby z osi liczbowej, gdy podane liczby różnią się liczbą miejsc po przecinku,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe związane z dodawaniem i odejmowaniem ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem mnożenia ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem dzielenia ułamków dziesiętnych,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z zastosowaniem przeliczania jednostek,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- rozwiązuje zadania wymagające działań na ułamkach zwykłych i dziesiętnych,
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem rozkładu jazdy,
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe dotyczące czasu i kalendarza,
- rozwiązuje zadania, w których szacuje i oblicza łączny koszt zakupu przy danych cenach jednostkowych oraz wielkość reszty,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem obliczania średniej liczb wyrażonych różnymi jednostkami,
- oblicza sumę liczb na podstawie podanej średniej,
- oblicza jedną z wartości przy danej średniej i pozostałych wartościach,
- rozwiązuje zadania, wykorzystując dane przedstawione na diagramie słupkowym,
- rozwiązuje zadania praktyczne związane z obliczaniem pól prostokątów,
- oblicza pola figur złożonych z prostokątów, równoległoboków i trójkątów, umieszczonych na kratownicy, odczytując potrzebne wymiary,
- rozwiązuje zadania praktyczne związane z polem trójkąta,
- oblicza wysokości trójkąta prostokątnego przy danych trzech bokach,
- oblicza wysokość trapezu przy danych podstawach i polu,
- oblicza drugą podstawę trapezu przy danej wysokości, podstawie i polu,
- rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem różnych jednostek pola,
- porównuje powierzchnie wyrażone w różnych jednostkach,
- zamienia jednostki pola,
- oblicza średnią arytmetyczną liczb całkowitych,
- rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania różnicowego i dodawania liczb całkowitych,
- rozwiązuje zadania dotyczące odczytywania z osi liczbowej liczb różniących się od podanych o daną wielkość,
- rozwiązuje zadania z zastosowaniem działań na liczbach całkowitych,
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące graniastosłupów i ostrosłupów,
- rozwiązuje nietypowe zadania z zastosowaniem objętości,
- oblicza wysokość prostopadłościanu przy danej objętości i krawędziach podstawy,
- rozwiązuje nietypowe zadania z wykorzystaniem siatki sześciangu,
- rozwiązuje nietypowe zadania dotyczące siatek graniastosłupów.

Wymagania wykraczające (na ocenę celującą)

– stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Język angielski

Jezyk angielski

Ocena dopuszczająca

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- zna i stosuje kilka podstawowych wyrazów oraz zwrotów,
- w niewielkim stopniu poprawnie rozwiązuje zadania na słuchanie i czytanie,
- w niewielkim stopniu poprawnie stosuje w zadaniach gramatycznych struktury językowe powtarzane w części *Starting point* (przedimki *a/an, the, zero article*, zaimki *this/that, these/those*),
- zna i zapisuje kilka liczebników 1-100 oraz liczebników porządkowych,
- częściowo poprawnie podaje daty,
- krótko pisze o sobie i swoich przyjaciółach, popełnia liczne błędy językowe,
- zna odmianę czasownika *to be*. Częściowo poprawnie stosuje formy czasownika *to be* (głównie w zdaniach twierdzących),
- zna nazwy kilku krajów, sporadycznie poprawnie określa narodowości. Określa swoje pochodzenie i wiek: *I'm from Poland. I'm Polish. I'm eleven*,
- częściowo poprawnie uzupełnia pytania zaimkami pytającymi: *who, what, where, how*,
- częściowo poprawnie uzupełnia zdania konstrukcją *there is / are*, sporadycznie stosuje ją w wypowiedzi,
- wykonuje projekt *My Town* z dużą pomocą nauczyciela,
- podpisuje drzewo genealogiczne rzeczownikami określającymi członków rodziny,
- częściowo poprawnie wybiera odpowiednie formy przymiotników dzierżawczych w zdaniu, sporadycznie poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- zna formy czasownika *have got*. Częściowo poprawnie stosuje formy czasownika *have got* (głównie w zdaniach twierdzących; popełnia błędy w 3. os.l.poj.),
- krótko, częściowo poprawnie, opisuje wygląd zewnętrzny,
- pisze list opisujący własne zwierzątko. Popełnia liczne błędy językowe, stosuje podstawowe słownictwo,
- częściowo poprawnie uzupełnia pytania konstrukcją *there is / are*,
- częściowo poprawnie wybiera odpowiedni przyimek miejsca w zdaniu,
- wykonuje projekt *Class Survey – Pets* z dużą pomocą nauczyciela,
- wykonuje projekt – plakat *My region* z dużą pomocą nauczyciela,
- łączy zasady z obrazkami,
- w prosty sposób opisuje swoje umiejętności: *I can dance*,
- podaje pełne godziny,
- częściowo poprawnie uzupełnia zdania zaimkami w funkcji dopełnienia: *me, you, him, her, it, us, you, them*,
- wykonuje projekt *Hobby Poster* z dużą pomocą nauczyciela,
- częściowo poprawnie wybiera w zdaniu odpowiednią formę czasownika w czasie *Present Simple* (formy twierdzące),
- krótko opisuje typową sobotę: *I get up...*,
- tworzy proste zdania przeczące w czasie *Present Simple* od podanych zdań twierdzących,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- częściowo poprawnie tworzy pytania w czasie *Present Simple*,
- częściowo poprawnie uzupełnia zdania przyimkami czasu: *at, in, on*, sporadycznie poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- układa w większości poprawne zdania z przysłówkami częstotliwości,
- wykonuje projekt *Your ideal weekend* z dużą pomocą nauczyciela,
- wykonuje projekt – plakat *Draw and describe an Animal* z dużą pomocą nauczyciela,
- częściowo poprawnie uzupełnia zdania przyimkami czasu: *at, in, on*, sporadycznie poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- opisuje rok szkolny, krótko odpowiadając na pytania,
- pyta o pogodę: *What's the weather like?* W podstawowy sposób opisuje pogodę: *It's hot., It's windy.* Stosuje część poznanych wyrażzeń,
- dzieli rzeczowniki na policzalne i niepoliczalne. Częściowo poprawnie formułuje proste zdania z przedimkami: *some / any*,
- częściowo poprawnie uzupełnia pytania wyrażeniami pytającymi: *How much / How many*,
- krótko opisuje swoją codzienną dietę,
- w większości poprawnie uzupełnia zdania przymiotnikami wyrażającymi stan i samopoczucie: *I'm cold*,
- wykonuje projekt *Weather Report from Different Countries* z dużą pomocą nauczyciela,
- zna zasady tworzenia i stosowania czasu *Present Continuous*,
- częściowo poprawnie opisuje siebie na zdjęciu przy pomocy czasu *Present Continuous*,
- uzupełnia zdania (przeczenia, pytania) czasownikami w czasie *Present Simple*. Sporadycznie poprawnie uzupełnia zdania w czasach: *Present Simple* i *Present Continuous*,
- krótko mówi, kim chciałby być w przyszłości: *I want to be a pilot*,
- częściowo poprawnie formułuje zasady przy użyciu czasowników: *must / mustn't* na podstawie podanych poleceń: *Get up at five. You must...*
- wykonuje projekt – plakat *Jobs Poste* z dużą pomocą nauczyciela,
- wykonuje projekt *My favourite place of interest* z dużą pomocą nauczyciela,
- częściowo poprawnie opisuje trasę, stosuje część poznanych czasowników i przyimków. Ma problem ze zrozumieniem wskazówek,
- częściowo poprawnie uzupełnia zdania przymiotnikami dzierżawczymi i zaimkami dzierżawczymi,
- znajduje pary przymiotników o przeciwnym znaczeniu,
- częściowo poprawnie uzupełnia tekst formami *gerund* po czasownikach: *like, love, hate*. Sporadycznie stosuje formę *gerund* w wypowiedzi, opisując ulubione zajęcia w czasie wakacji,
- częściowo poprawnie pisze pocztówkę do magazynu. Podaje, gdzie jest,
- częściowo poprawnie uzupełnia pytania słówkami pytającymi: *Who, What, What time, Whose, Where, Why, How much, How many*. Sporadycznie stosuje je przy zadawaniu pytań,
- wykonuje projekt *My Favourite Things* z dużą pomocą nauczyciela,
- zna formy czasownika *to be* w czasie *Past Simple*,
- krótko opisuje życie swoich pradiadków,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- w większości poprawnie uzupełnia tekst czasownikami regularnymi w czasie przeszłym,
- w większości poprawnie przekształca zdania twierdzące w czasie *Past Simple* z czasownikami regularnymi w zdania pytające i przeczące: *Fernando joined..., He didn't join..., Did he join...?*
- wykonuje projekt – plakat *A 'Wanted' Poster* z dużą pomocą nauczyciela,
- wykonuje projekt *Animal Poster* z dużą pomocą nauczyciela,
- sporadycznie poprawnie uzupełnia tekst czasownikami w czasie: *Present Continuous, Present Simple, Past Simple*. Sporadycznie poprawnie stosuje czasy w wypowiedzi.

Ocena dostateczna

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- zna i stosuje połowę poznanych wyrazów oraz zwrotów,
- częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na słuchanie i czytanie,
- częściowo poprawnie stosuje w zadaniach gramatycznych struktury językowe powtarzane w części *Starting point* (przedimki *a/an, the, zero article*, zaimki *this/that, these/those*),
- zna i zapisuje połowę liczebników 1-100 oraz liczebników porządkowych,
- częściowo poprawnie podaje i zapisuje daty,
- krótko pisze o sobie i swoich przyjaciółach, popełnia kilka błędów językowych,
- w większości poprawnie stosuje formy czasownika *to be* (głównie w zdaniach twierdzących),
- pyta o pochodzenie: *Where are you from? – I'm from Poland*,
- w większości poprawnie uzupełnia pytania zaimkami pytającymi: *who, what, where, how*,
- w większości poprawnie uzupełnia zdania konstrukcją *there is / are*, częściowo poprawnie stosuje ją w wypowiedzi,
- wykonuje projekt *My Town*,
- krótko opisuje swoją rodzinę,
- w większości poprawnie wybiera odpowiednie formy przymiotników dzierżawczych w zdaniu, częściowo poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- w większości poprawnie stosuje formy czasownika *have got* (głównie w zdaniach twierdzących),
- krótko, w większości poprawnie, opisuje wygląd zewnętrzny,
- pisze list opisujący własne zwierzątko. Popełnia kilka błędów językowych,
- w większości poprawnie uzupełnia pytania konstrukcją *there is / are*. W większości poprawnie wybiera odpowiedni przyimek miejsca w zdaniu,
- wykonuje projekt *Class Survey – Pets*,
- wykonuje projekt – plakat *My region*,
- wydaje polecenia (*Stop!, Don't play football.*), wykorzystuje część poznanych wyrazów. Reaguje na polecenia,
- w prosty sposób opisuje umiejętności lub ich brak: *I can dance. I can't sing*,
- podaje godziny (pełne i wpół do...),

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- w większości poprawnie uzupełnia zdania zaimkami funkcji dopełnienia: *me, you, him, her, it, us, you, them*, częściowo poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- wykonuje projekt *Hobby Poster*,
- w większości poprawnie wybiera w zdaniu odpowiednią formę czasownika w czasie *Present Simple* (formy twierdzące),
- krótko opisuje typową sobotę swoją i – częściowo poprawnie – innych osób,
- krótko mówi o przedmiotach szkolnych, które lubi lub nie: *I like... but I don't like ...*,
- w większości poprawnie tworzy pytania w czasie *Present Simple*, częściowo poprawnie zadaje pytania,
- w większości poprawnie uzupełnia zdania przyimkami czasu: *at, in, on*, częściowo poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- sporadycznie stosuje w wypowiedzi przysłowki częstotliwości,
- wykonuje projekt *Your ideal weekend*,
- wykonuje projekt – plakat *Draw and describe an animal*,
- w większości poprawnie uzupełnia zdania przyimkami czasu: *at, in, on*, częściowo poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- częściowo poprawnie pyta o rok szkolny w Wielkiej Brytanii i odpowiada na pytania. Krótko opisuje rok szkolny,
- pyta o pogodę: *What's the weather like?* W prosty sposób opisuje pogodę. Stosuje większość poznanych wyrażen,
- częściowo poprawnie stosuje w wypowiedzi przedimki: *some / any* przed rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi,
- w większości poprawnie uzupełnia pytania wyrażeniami pytającymi: *How much / How many*, częściowo poprawnie zadaje pytania,
- krótko opisuje swoją codzienną dietę i mówi, co jest zdrowe, a co nie,
- odpowiada na pytanie o samopoczucie: *I'm hungry*,
- wykonuje projekt *Weather Report from Different Countries*,
- w większości poprawnie uzupełnia zdania (twierdzenia, przeczenia, pytania) czasownikami w czasie *Present Continuous*, częściowo poprawnie stosuje czas teraźniejszy w wypowiedzi,
- częściowo poprawnie opisuje siebie oraz inne osoby na zdjęciach przy pomocy czasu *Present Continuous*,
- częściowo poprawnie uzupełnia zdania w czasach: *Present Simple* i *Present Continuous*,
- mówi, kim chciałby być w przyszłości, krótko uzasadnia,
- w większości poprawnie formułuje zasady przy użyciu czasowników: *must / mustn't* na podstawie podanych poleceń: *Get up at five. You must...*,
- wykonuje projekt – plakat *Jobs Poster*,
- wykonuje projekt *My favourite place of interest*,
- częściowo poprawnie opisuje trasę, stosuje większość czasowników i przyimków. Częściowo rozumie usłyszane wskazówki,
- w większości poprawnie uzupełnia zdania przymiotnikami dzierżawczymi i zaimkami dzierżawczym,
- znajduje pary przymiotników o przeciwnym znaczeniu,
- częściowo poprawnie opisuje przedmioty,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- w większości poprawnie uzupełnia tekst formami *gerund* po czasownikach: *like, love, hate*. Krótko opisuje ulubione zajęcia w czasie wakacji. Częściowo poprawnie stosuje formę *gerund* w wypowiedzi,
- częściowo poprawnie pisze pocztówkę do magazynu. Podaje, gdzie jest i jakie czynności lubi wykonywać,
- w większości poprawnie uzupełnia pytania słówkami pytającymi: *Who, What, What time, Whose, Where, Why, How much, How many*. Częściowo poprawnie stosuje je przy zadawaniu pytań,
- wykonuje projekt *My Favourite Things*,
- częściowo poprawnie stosuje czasownik *to be* w czasie przeszłym (we wszystkich rodzajach zdań),
- krótko opisuje życie swoich pradiadków,
- zasadniczo poprawnie uzupełnia tekst czasownikami regularnymi w czasie przeszłym. Krótko opisuje swoją podróż w czasie *Past Simple*,
- zasadniczo poprawnie przekształca zdania twierdzące w czasie *Past Simple* z czasownikami regularnymi w zdania pytające i przeczące: *Fernando joined..., He didn't join..., Did he join...?*
- wykonuje projekt – plakat *A 'Wanted' Poster*,
- wykonuje projekt *Animal Poster*,
- częściowo poprawnie uzupełnia tekst czasownikami w czasie: *Present Continuous, Present Simple, Past Simple*. częściowo poprawnie stosuje czasy w wypowiedzi.

Ocena dobra

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów,
- w większości samodzielnie i poprawnie rozwiązuje zadania na słuchanie i czytanie,
- w większości poprawnie stosuje struktury językowe powtarzane w części *Starting point* (przedimki *a/an, the, zero article*, zaimki *this/that, these/those*),
- zna i zapisuje większość liczebników 1-100 oraz liczebników porządkowych,
- w większości poprawnie podaje i zapisuje daty,
- w miarę dokładnie pisze o sobie i swoich przyjaciółach, popełnia pojedyncze błędy językowe,
- w większości poprawnie stosuje formy czasownika *to be* we wszystkich rodzajach zdań,
- pyta o pochodzenie osób trzecich: *Where is Olga from?* Wykorzystuje wszystkie nazwy krajów oraz większość narodowości,
- zasadniczo poprawnie uzupełnia pytania zaimkami pytającymi: *who, what, where, how*,
- zasadniczo poprawnie uzupełnia zdania konstrukcją *there is / are*, w większości poprawnie stosuje ją w wypowiedzi,
- wykonuje projekt *My Town*,
- w miarę dokładnie opisuje swoją rodzinę,
- wybiera poprawną formy przymiotników dzierżawczych w zdaniu, w większości poprawnie stosuje je w wypowiedzi,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- w większości poprawnie stosuje formy czasownika *have got* (we wszystkich rodzajach zdań),
- w miarę dokładnie opisuje wygląd zewnętrzny,
- pisze list opisujący własne zwierzątko. Popelnia pojedyncze błędy językowe, stosuje w miarę rozbudowane słownictwo,
- w większości poprawnie zadaje pytania z konstrukcją *there is / are* oraz z przyimkami miejsca,
- wykonuje projekt *Class Survey – Pets*,
- wykonuje projekt – plakat *My region*,
- wydaje polecenia, wykorzystuje większość poznanych wyrażen. Reaguje na polecenia,
- w miarę dokładnie opisuje umiejętności lub ich brak (swoje i innych osób), częściowo poprawnie zadaje pytania,
- w większości poprawnie podaje wszystkie godziny,
- zasadniczo poprawnie uzupełnia zdania zaimkami w funkcji dopełnienia: *me, you, him, her, it, us, you, them*, w większości poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- wykonuje projekt *Hobby Poster*,
- poprawnie wybiera w zdaniu odpowiednią formę czasownika w czasie *Present Simple* (formy twierdzące),
- w miarę poprawnie opisuje typową sobotę swoją i innych osób: *He gets up at...*,
- w większości poprawnie mówi o problemach ze szkołą (swoich i innych osób), stosuje większość poznanych wyrażen i czas *Present Simple*: *Bugsy doesn't understand maths*,
- w większości poprawnie zadaje pytania w czasie *Present Simple*,
- zasadniczo poprawnie uzupełnia zdania przyimkami czasu: *at, in, on*, w większości poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- od czasu do czasu stosuje w wypowiedzi przysłowki częstotliwości,
- wykonuje projekt *Your ideal weekend*,
- wykonuje projekt – plakat *Draw and describe an Animals*,
- zasadniczo poprawnie uzupełnia zdania przyimkami czasu: *at, in, on*, w większości poprawnie stosuje je w wypowiedzi,
- w większości poprawnie pyta o rok szkolny w Wielkiej Brytanii i odpowiada na pytania. W miarę dokładnie opisuje rok szkolny,
- pyta o pogodę: *What's the weather like?* Opisuje pogodę w różnych porach roku, stosuje przysłowki częstotliwości i większość poznanych wyrażen,
- w większości poprawnie stosuje w wypowiedzi przedimki: *some / any* przed rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi,
- poprawnie uzupełnia pytania wyrażeniami pytającymi: *How much / How many*, w większości poprawnie zadaje pytania,
- w miarę dokładnie opisuje swoją codzienną dietę pod kątem zdrowego odżywiania się,
- pyta o samopoczucie: *What's the matter? – I'm scared*,
- wykonuje projekt *Weather Report from Different Countries*,
- poprawnie uzupełnia zdania (twierdzenia, przeczenia, pytania) czasownikami w czasie *Present Continuous*, w większości poprawnie stosuje czas teraźniejszy w wypowiedzi,
- w większości poprawnie opisuje siebie oraz inne osoby na zdjęciach przy pomocy czasu *Present Continuous*,
- w większości poprawnie uzupełnia zdania w czasach: *Present Simple* i *Present Continuous*,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- mówi, kim chciałby być w przyszłości, uzasadnia wybór,
- zasadniczo poprawnie formułuje zasady przy użyciu czasowników: *must / mustn't* na podstawie podanych poleceń: *Get up at five. You must...* W większości poprawnie opisuje zasady panujące w domu i w szkole,
- wykonuje projekt – plakat *Jobs Poster*,
- wykonuje projekt *My favourite place of interest*,
- w większości poprawnie opisuje trasę, stosuje większość czasowników i przyimków. W większości rozumie usłyszane wskazówki,
- częściowo poprawnie zadaje pytania o posiadanie, w odpowiedzi stosuje dopełniacz saksoński i zaimki dzierżawcze: *Whose boots are these? – These boots are Popsy's. They are hers*,
- w większości poprawnie opisuje przedmioty,
- zasadniczo poprawnie uzupełnia tekst formami *gerund* po czasownikach: *like, love, hate*. Opisuje swoje ulubione zajęcia w czasie wakacji. W większości poprawnie stosuje formę *gerund* w wypowiedzi,
- w większości poprawnie pisze pocztówkę do magazynu. Podaje, gdzie jest i jakie czynności lubi wykonywać. Podaje informacje dotyczące swoich przyjaciół,
- zasadniczo poprawnie uzupełnia pytania słówkami pytającymi: *Who, What, What time, Whose, Where, Why, How much, How many*. W większości poprawnie stosuje je przy zadawaniu pytań,
- wykonuje projekt *My Favourite Things*,
- w większości poprawnie stosuje czasownik *to be* w czasie przeszłym (we wszystkich rodzajach zdań),
- w miarę dokładnie opisuje życie swoich pradziadków,
- prawidłowo uzupełnia tekst czasownikami regularnymi w czasie przeszłym. W miarę dokładnie opisuje swoją podróż w czasie *Past Simple*,
- poprawnie przekształca zdania twierdzące w czasie *Past Simple* z czasownikami regularnymi w zdania pytające i przeczące: *Fernando joined..., He didn't join..., Did he join...?*; w większości poprawnie zadaje pytania,
- wykonuje projekt – plakat *A 'Wanted' Poster*,
- wykonuje projekt *Animal Poster*,
- w większości poprawnie uzupełnia tekst czasownikami w czasie: *Present Continuous, Present Simple, Past Simple*. W większości poprawnie stosuje czasy w wypowiedzi.

Ocena bardzo dobra

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty,
- samodzielnie i poprawnie rozwiązuje zadania na słuchanie i czytanie,
- samodzielnie i poprawnie stosuje struktury językowe powtarzane w części *Starting point* (przedimki *a/an, the, zero article*, zaimki *this/that, these/those*),
- zna i zapisuje wszystkie liczebniki 1-100 oraz liczebniki porządkowe,
- całkowicie poprawnie podaje i zapisuje daty,
- dokładnie pisze o sobie i swoich przyjaciółach; praca jest poprawna językowo,
- całkowicie poprawnie stosuje formy czasownika *to be* we wszystkich rodzajach zdań,

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- prowadzi rozmowę, prawidłowo zadaje pytania o wiek, kraj pochodzenia i narodowość, stosuje wszystkie poznane słowa. Prawidłowo odpowiada na takie pytania,
- poprawnie uzupełnia pytania zaimkami pytającymi: *who, what, where, how,*
- prawidłowo posługuje się konstrukcją *there is / are,*
- wykonuje projekt *My Town,*
- dokładnie opisuje swoją rodzinę, pyta o rodzinę kolegi,
- prawidłowo stosuje formę dopełniacza saksońskiego i przymiotniki dzierzawcze,
- prawidłowo posługuje się czasownikiem *have got* we wszystkich rodzajach zdań,
- dokładnie opisuje wygląd zewnętrzny,
- pisze list opisujący własne zwierzątko. Praca jest poprawna językowo i bogata leksykalnie,
- poprawnie zadaje pytania z konstrukcją *there is / are* oraz z przyimkami miejsca,
- wykonuje projekt *Class Survey – Pets,*
- wykonuje projekt – plakat *My region,*
- wydaje polecenia, wykorzystuje wszystkie poznane wyrażenia. Reaguje na polecenia,
- dokładnie opisuje umiejętności różnych osób, swobodnie prowadzi rozmowę z wykorzystaniem czasownika *can,* zadaje pytania, odpowiada,
- poprawnie podaje wszystkie godziny,
- poprawnie uzupełnia zdania zaimkami w funkcji dopełnienia *me, you, him, her, it, us, you, them* oraz stosuje je w wypowiedzi,
- wykonuje projekt *Hobby Poster,*
- poprawnie używa for czasu *Present Simple* w zadaniach gramatycznych i własnej wypowiedzi (formy twierdzące),
- dokładnie i w pełni poprawnie opisuje typową sobotę swoją i innych osób: *He gets up at...*
- poprawnie opisuje problemy ze szkołą (swoje i innych osób), stosuje wszystkie poznane wyrażenia i czas *Present Simple: Bugsy doesn't understand maths,*
- poprawnie zadaje pytania w czasie *Present Simple,*
- prawidłowo stosuje przyimki czasu: *at, in, on,*
- często stosuje przysłowki częstotliwości w wypowiedzi,
- wykonuje projekt *Your ideal weekend,*
- wykonuje projekt – plakat *Draw and describe an Animals,*
- prawidłowo stosuje przyimki czasu: *at, in, on,*
- pyta o rok szkolny w Wielkiej Brytanii i odpowiada na pytania. Dokładnie opisuje rok szkolny. Swobodnie rozmawia, zadaje pytania i odpowiada,
- dokładnie opisuje pogodę w różnych porach roku, stosuje przysłowki częstotliwości i wszystkie poznane wyrażenia,
- swobodnie rozmawia na temat pogody: *What's the weather like in winter?*
- poprawnie stosuje w wypowiedzi przedimki: *some / any* przed rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi,
- prawidłowo zadaje pytania z wyrażeniami pytającymi: *How much / How many,*
- dokładnie opisuje swoją codzienną dietę pod kątem zdrowego odżywiania się,
- pyta o przyczynę złego samopoczucia: *Why are you scared? – Because it's dark,*
- wykonuje projekt *Weather Report from Different Countries,*
- prawidłowo posługuje się czasem *Present Continuous,*

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- poprawnie opisuje siebie oraz inne osoby na zdjęciach przy pomocy czasu *Present Continuous*,
- poprawnie uzupełnia zdania w czasach: *Present Simple* i *Present Continuous*,
- swobodnie rozmawia na temat zawodów, mówi kim chciałby być w przyszłości, uzasadnia, zadaje pytania: *What does Pierre want to be?* Prawdłowo stosuje czasownik *want to*,
- na podstawie podanych poleceń, przy użyciu czasowników: *must / mustn't*, poprawnie formułuje zasady. Samodzielnie opisuje zasady panujące w domu i w szkole,
- wykonuje projekt – plakat *Jobs Poster*,
- wykonuje projekt *My favourite place of interest*,
- poprawnie opisuje trasę, stosuje większość czasowników i przyimków. Rozumie usłyszane wskazówki,
- poprawnie zadaje pytania o posiadanie, w odpowiedzi stosuje dopełniacz saksoński i zaimki dzierżawcze: *Whose boots are these? – These boots are Popsy's. They are hers*,
- samodzielnie i poprawnie opisuje przedmioty.
- swobodnie rozmawia na temat ulubionych zajęć w czasie wakacji. Prawdłowo stosuje formę *gerund* po czasownikach: *like, love, hate*,
- samodzielnie i poprawnie pisze pocztówkę do magazynu. Podaje, gdzie jest i jakie czynności lubi wykonywać. Podaje informacje dotyczące swoich przyjaciół,
- całkowicie poprawnie uzupełnia pytania słówkami pytającymi: *Who, What, What time, Whose, Where, Why, How much, How many* oraz poprawnie stosuje je przy zadawaniu pytań,
- wykonuje projekt *My Favourite Things*,
- w pełni poprawnie stosuje czasownik *to be* w czasie przeszłym (we wszystkich rodzajach zdań),
- dokładnie opisuje życie swoich pradziadków,
- prawidłowo opisuje swoją podróż w czasie *Past Simple*,
- poprawnie stosuje czas *Past Simple* (czasowniki regularne) w zdaniach twierdzących, przeczących i pytających,
- wykonuje projekt – plakat *A 'Wanted' Poster*,
- wykonuje projekt *Animal Poster*,
- poprawnie uzupełnia tekst czasownikami w czasie: *Present Continuous, Present Simple, Past Simple*. Swobodnie i poprawnie stosuje czasy w wypowiedzi.

Ocena celująca

Ocenę celującą w klasie V otrzymuje uczeń, który przejawia umiejętności z w/w zakresów sprawności językowej znacznie przekraczające przewidziane przez program języka angielskiego dla klasy V. W wypowiedziach ustnych i zadaniach pisemnych wykazuje się dużą znajomością słownictwa, który wykracza poza obowiązkowy. Jest laureatem olimpiad i konkursów wewnętrznych i zewnętrznych z języka angielskiego.

Historia

Ocena celująca	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
I. Polska pierwszych Piastów				
<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna pisemną relację Ibrahima ibn Jakuba dotyczącą państwa Mieszka I - omawia legendarne początki dynastii Piastów - przedstawia stanowisko historyków dotyczące pochodzenia przodków Mieszka I - prezentuje postać świętego Wojciecha - opowiada o współczesnym znaczeniu zjazdu gnieźnieńskiego - porównuje przebieg granic współczesnej Polski i państwa Mieszka I 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje autorów średniowiecznych kronik, które zawierają legendy o początkach państwa polskiego - wie, na czym polegał słowiański obrzęd postrzyżyn - omawia zachowane ślady pogańskich wierzeń Słowian - wymienia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego - wyjaśnia znaczenie terminów: relikwie, koronacja - tłumaczy, czym był Szczerbiec - wie, kiedy Orzeł Biały stał się symbolem państwa polskiego - charakteryzuje wierzenia mieszkańców ziem polskich przed przyjęciem chrztu przez Mieszka I - potrafi określić przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I - ocenia znaczenie bitwy pod Cedynią - pokazuje na mapie Gdańsk i ziemie zamieszkiwane przez Prusów - charakteryzuje politykę zewnętrzną i wewnętrzną Bolesława Chrobrego - przekazuje relację z pobytu Ottona III w Gnieźnie w 1000 roku na podstawie fragmentów kroniki Galla Anonima 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dostateczną i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia narzędzia rolnicze używane przez Słowian - podaje lata panowania Mieszka I - tłumaczy, jakie były przyczyny i skutki chrztu Polski - wie, jaką rolę pełnili duchowni w państwie Mieszka I - omawia następstwa misji i męczeńskiej śmierci biskupa Wojciecha - wskazuje na mapie ziemie polskie zamieszkiwane przez najważniejsze plemiona słowiańskie w X wieku - opowiada o powstaniu i początkach państwa polskiego - omawia znaczenie przyjęcia chrztu przez Polskę - wskazuje na mapie granice państwa polskiego w czasach Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dopuszczającą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zajęcia mieszkańców średniowiecznego Gniezna - omawia okoliczności, w jakich doszło do ślubu Mieszka I z Dobrawą - zna podstawowe fakty z życia świętego Wojciecha - umieszcza na linii chronologicznej datę chrztu Polski - przedstawia historię zjazdu gnieźnieńskiego, uwzględniając postacie świętego Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III - wskazuje na mapie granice państwa Mieszka I - zaznacza na linii chronologicznej datę śmierci biskupa Wojciecha, zjazdu gnieźnieńskiego oraz koronacji Bolesława Chrobrego - opisuje budowę średniowiecznego grodu na przykładzie Gniezna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty chrztu Polski i zjazdu gnieźnieńskiego - wyjaśnia znaczenie terminów: plemię, gród, drużyna, książę - rozumie szczególne znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego w dziejach państwa polskiego - wskazuje na mapie Gniezno i obszar państwa Mieszka I - zna legendy o Lechu, Czechu i Rusie, o Popielu oraz o Piaście - rozpoznaje cechy charakterystyczne legendy

II. Społeczeństwo średniowiecza

<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna rolę zakonów w czasach współczesnych - wie, jakie funkcje pełnią zamki w dzisiejszych czasach - przedstawia sposoby spędzania wolnego czasu przez mieszkańców wsi w średniowieczu - rozpoznaje na przykładach średniowiecznych budowli takie elementy architektoniczne, jak: portal, rozeta, apsyda, luk, sklepienie - przekazuje informacje na temat zabytków romańskich i gotyckich znajdujących się w rodzinnej miejscowości lub regionie - wyjaśnia, jaką rolę w sztuce średniowiecznej odgrywała tematyka religijna - tłumaczy, na czym polegały i jak przebiegały turnieje rycerskie - potrafi wymienić różnice między handlem średniowiecznym i współczesnym - porównuje miasto średniowieczne z miastem współczesnym - omawia przebieg procesu lokacji wsi - porównuje życie na wsi w średniowieczu i w czasach współczesnych 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, na czym polegała praca zakonników w średniowiecznym skryptorium - wie, skąd wzięło się powiedzenie polegać na kimś jak na Zawiszy i co ono oznacza - wymienia elementy kultury rycerskiej i dworskiej - podaje przykłady miejsc w Polsce, w których znajdują się obecnie zamki wzniesione w średniowieczu bądź ich ruiny - rozumie pochodzenie nazw współczesnych ulic, na przykład: Szewska, Garncarska, Tkacka - wie, czym była lokacja - wyjaśnia znaczenie terminów: sołtys, pług, trójpolówka - opowiada o roli karczmy w średniowieczu na podstawie tekstu źródłowego - opisuje wygląd średniowiecznej twierdzy - wyjaśnia znaczenie związku frazeologicznego benedyktyńska praca i tłumaczy, skąd wywodzi się to wyrażenie 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dostateczną i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia przejawy średniowiecznej pobożności - wie, jaką drogę musiał przejść chłopiec, aby zostać rycerzem - wyjaśnia, czym były turnieje rycerskie - wie, jaką rolę odgrywali w średniowiecznym mieście burmistrz i członkowie ławy miejskiej - tłumaczy, jaki wpływ na poprawę wydajności pracy chłopów w średniowieczu miało zastosowanie młyna i pługa - wie, jak odżywiają się mieszkańcy średniowiecznej wsi - charakteryzuje grupy ludności żyjące w średniowiecznym mieście - potrafi wskazać różnice między stylami romańskim i gotyckim 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dopuszczającą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: klasztor, post, skryptorium, kopista, kupiec, rzemieślnik, cech, burmistrz, samorząd miejski, rynek - wie, jak duży wpływ na życie ludzi w średniowieczu miała religia - wymienia zabudowania tworzące średniowieczny klasztor - rozumie, jaką funkcję pełniły zamki w średniowieczu - wymienia główne elementy rycerskiego wyposażenia - podaje przykłady zawodów rzemieślniczych wykonywanych w średniowieczu - wymienia grupy ludności żyjące w średniowiecznym mieście - wymienia prace polowe wykonywane w epoce średniowiecza - wskazuje różnice między losem chłopca a życiem rycerza lub mieszczanina - opisuje średniowieczne miasto - rozpoznaje charakterystyczne elementy zamku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy idealnego rycerza - wyjaśnia znaczenie terminu mieszczanie - charakteryzuje postać świętego Franciszka z Asyżu - opisuje średniowieczny klasztor i tryb życia mnichów, używając wyrazów: zakon, reguła, ubóstwo
---	--	---	--	---

III. Polska i Krzyżacy

<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Prusy, zakon krzyżacki, wielki mistrz - dostrzega negatywne skutki rozbicia dzielnicowego - tłumaczy, w jakich okolicznościach powstał zakon krzyżacki - wie, dlaczego Konrad Mazowiecki sprowadził Krzyżaków do Polski - wymienia przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego - omawia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski - wie, jakie skutki przyniosła Polsce utrata Pomorza Gdańskiego - wie, kim byli templariusze i zna opowieść o ich legendarnym skarbie - umieszcza na linii chronologicznej daty: sprowadzenia Krzyżaków do Polski, podboju Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków, koronacji 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu unia - wymienia czynniki, które umożliwiły ponowne scalenie ziem polskich - tłumaczy, jakie znaczenie miało dla Polski odzyskanie Pomorza Gdańskiego w 1466 roku - określa na podstawie drzewa genealogicznego pokrewieństwo łączące przedstawicieli dynastii Piastów i Andegawenów - omawia politykę wewnętrzną i zewnętrzną Kazimierza Wielkiego 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dostateczną i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada, kim był Mikołaj Wierzynek - pokazuje na mapie terytorium państwa zakonu krzyżackiego oraz Malbork - opowiada o uczcie u Wierzyńka - ocenia, czy ostatniemu władcy z dynastii Piastów słusznie nadano przydomek Wielki - umieszcza na linii chronologicznej daty: zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie, bitwy pod Grunwaldem, podpisania I i II pokoju toruńskiego - podaje przyczyny i skutki zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie - omawia przebieg bitwy pod Grunwaldem - wymienia najważniejsze dokonania Władysława Jagiełły i Kazimierza Jagiellończyka 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dopuszczającą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego, w tym założenie Akademii Krakowskiej - tłumaczy, w jakich okolicznościach doszło do ślubu Jadwigi i Jagiełły - podaje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim - wskazuje na mapie: Pomorze Gdańskie, Małopolskę, Wielkopolskę, Kujawy, Mazowsze, Śląsk - umieszcza na linii chronologicznej daty: koronacji Kazimierza Wielkiego, założenia Akademii Krakowskiej, wygaśnięcia dynastii Piastów w państwie polskim - wskazuje na mapie Kraków oraz obszar Królestwa Polskiego za panowania Kazimierza Wielkiego - przedstawia okoliczności objęcia polskiego tronu przez Jadwigę - wyjaśnia sens powiedzenia: Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna datę bitwy pod Grunwaldem - tłumaczy, dlaczego królowi Kazimierzowi nadano przydomek Wielki - wymienia zasługi Jadwigi dla kultury polskiej - wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie
---	---	---	---	---

<p>Władysława Łokietka, bitwy pod Płowcami - ocenia rolę Władysława Łokietka w procesie zjednoczenia państwa polskiego - tłumaczy, dlaczego koronacja Władysława Łokietka miała tak duże znaczenie dla Polski - ocenia politykę prowadzoną przez Krzyżaków oraz ich działalność na podbitych terenach - porównuje przebieg dwóch wojen polsko-krzyżackich w XV wieku i ocenia znaczenie tych konfliktów w polskiej historii - porównuje sposoby prowadzenia polityki zagranicznej stosowane przez Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego</p>				
--	--	--	--	--

IV. Europejczycy odkrywają świat

<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, kim byli Hernan Cortez i Francisco Pizarro - wie, skąd współcześnie czerpiemy wiedzę o Wszechświecie - zna teorie dotyczące tego, kto 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna datę wynalezienia ruchomej czcionki przez Jana Gutenberga - rozumie myśl Terencjusza: Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce - podaje przykłady najważniejszych 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dostateczną i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna najważniejsze dokonania Bartłomieja Diaza, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana - wymienia skutki odkryć geograficznych dla mieszkańców Europy i Ameryki 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dopuszczającą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przyczyny odkryć geograficznych w XV i XVI stuleciu - wyjaśnia znaczenie terminów: karawela, Nowy Świat, Indianie, broń palna, konkwistador - opowiada, co wydarzyło się w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie przełomowe znaczenie roku 1492 w dziejach Europy i świata - wie, jaką rolę w okresie wielkich odkryć geograficznych odegrał Krzysztof Kolumb - tłumaczy, na czym polegało
--	---	---	---	---

<p>dotarł do Ameryki przed 1492 rokiem</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie wypraw odkrywczych dla Europejczyków i ludów zamieszkujących Amerykę - sporządza notatkę na temat wybranego twórcy renesansowego na podstawie zgromadzonych informacji - pozyskuje z różnych źródeł informacje o Krzysztofie Kolumbie oraz tworzy notatkę na temat tej postaci - ocenia wpływ wynalazku Jana Gutenberga na zmianę światopoglądu ludzi na przełomie średniowiecza i renesansu - formułuje wnioski dotyczące niewolnictwa i wyraża swoją opinię na ten temat 	<p>dzieł renesansowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy na podstawie tekstu źródłowego, w jaki sposób Krzysztof Kolumb zdobył zaufanie Indian - opisuje wygląd XV-wiecznego okrętu - charakteryzuje życie na statku w XV wieku - tłumaczy, jaki wpływ miały odkrycia geograficzne na wyobrażenia ludzi o świecie - wyjaśnia, jak średniowieczni mieszkańcy Europy wyobrażali sobie świat 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, dlaczego Leonarda da Vinci zalicza się do czołowych postaci epoki renesansu - wyjaśnia znaczenie terminów renesans i humanizm - rozpoznaje charakterystyczne cechy budowli renesansowych - wyjaśnia, dlaczego Kolumb nazwał mieszkańców Ameryki Indianami - omawia różnice w postrzeganiu ludzkiego życia w średniowieczu i renesansie - wskazuje na mapie lądy odkryte w XV i XVI wieku przez Europejczyków oraz trasy wypraw odkrywczych podjętych przez Bartłomieja Diaza, Vasco da Gamę i Ferdynanda Magellana 	<p>roku 1492, używając terminów: karawela, Nowy Świat, Indianie, broń palna</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada o życiu Mikołaja Kopernika, używając wyrazów: uczony, astronom, odkrycie naukowe 	<p>przełomowe odkrycie Mikołaja Kopernika</p> <ul style="list-style-type: none"> - umieszcza na linii chronologicznej datę odkrycia Ameryki przez Krzysztofa Kolumba - pokazuje na mapie trasę pierwszej wyprawy dalekomorskiej Krzysztofa Kolumba - tłumaczy teorię Mikołaja Kopernika w kontekście powiedzenia: Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię
---	--	--	---	--

V. W Rzeczypospolitej szlacheckiej

<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: folwark, pańszczyzna, kmiecie - zna datę uchwalenia unii polsko-litewskiej w Lublinie - wymienia nazwy współczesnych państw, które leżą na terytorium dawnej Rzeczypospolitej - tłumaczy, jakie ślady potęgi dawnej Rzeczypospolitej można odnaleźć na terytorium współczesnej Litwy, Łotwy, Białorusi i Ukrainy - podaje przykłady dzieł sztuki 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady budowli renesansowych w Polsce - wyjaśnia, w jaki sposób obradował sejm walny - dostrzega wpływ nadawania szlachcie kolejnych przywilejów na pozycję tej grupy w państwie oraz osłabienie władzy królewskiej - zna datę zatwierdzenia uchwały nihil novi - wymienia elementy, z których składał się herb szlachecki - wie, na czym polegała tolerancja 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dostateczną i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna datę hołdu pruskiego - wie, dlaczego Mikołaj Rej i Jan Kochanowski należą do najważniejszych twórców w historii literatury polskiej - omawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju kultury polskiej - wie, na czym polegała uprzywilejowana pozycja szlachty w Rzeczypospolitej - wymienia prawa i obowiązki szlachty 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dopuszczającą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejszych przedstawicieli polskiego renesansu - wyjaśnia znaczenie terminów: sejm, sejmik, pospolite ruszenie, szlachta, przywilej, poseł, herb - tłumaczy, dlaczego rycerstwo przekształciło się w szlachtę - rozumie znaczenie terminu demokracja szlachecka - omawia funkcje poszczególnych zabudowań gospodarczych wchodzących w skład folwarku szlacheckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: dwór, paż, komnata, arras - wie, którzy władcy panowali w Rzeczypospolitej w okresie rozkwitu polskiej kultury - wie, jakie znaczenie miał spław wiślany dla rozwoju handlu zbożem w XVI wieku - podaje najważniejsze postanowienia unii lubelskiej - zna datę pierwszej wolnej elekcji - rozumie znaczenie terminu potop szwedzki - wyjaśnia, na czym polegała wojna
---	--	---	--	--

<p>nawiązujących do wydarzeń z XVI- i XVII-wiecznej historii Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna dzieje dzwonu Zygmunt - umieszcza na linii chronologicznej datę złożenia hołdu pruskiego - określa, jaki wpływ na rozwój sztuki renesansowej w Polsce miała kultura włoska - porównuje funkcję Zamku Królewskiego na Wawelu za panowania Jagiellonów oraz współczesnego Pałacu Prezydenckiego w Warszawie - opisuje przebieg spławu wiślanego - umieszcza na linii chronologicznej datę zawarcia unii lubelskiej - zaznacza na linii chronologicznej daty: 1655, 1660, 1683 - wymienia prawa grup wyznaniowych we współczesnej Polsce - umieszcza na linii chronologicznej datę pierwszej wolnej elekcji w Rzeczypospolitej - charakteryzuje poszczególne grupy narodowościowe żyjące w państwie polsko-litewskim 	<p>religijna w XVI-wiecznej Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: elekcja, pole elekcyjne, koronacja - tłumaczy, na czym polegała zasada liberum veto - zna główne przyczyny i skutki wojen polsko-moskiewskich w XVII stuleciu - charakteryzuje życie dworskie na Zamku Królewskim na Wawelu - odnajduje w różnych źródłach utwory Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego - opisuje wygląd dworu szlacheckiego - charakteryzuje poszczególne grupy polskiej szlachty - wyjaśnia na podstawie tekstu źródłowego, w jaki sposób można było zdobyć i utracić szlachectwo - porównuje szlachecki sejm walny ze współczesnym polskim parlamentem - porównuje na przykładzie Gdańska funkcjonowanie portów morskich w XVI oraz XXI wieku - porównuje postanowienia unii lubelskiej z ustaleniami unii w Krewie - porównuje wygląd świątyń poszczególnych grup wyznaniowych zamieszkujących obszar dawnej Rzeczypospolitej - wskazuje różnice między pacta conventa i Artykułami henrykowskimi - ocenia, jaką rolę odegrał Stefan 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, jaką rolę pełnił Gdańsk w XVI-wiecznym handlu zbożem - wymienia przywileje szlacheckie ograniczające wolność osobistą chłopów - wymienia narodowości żyjące na terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów - zna prawa, które konfederacja warszawska gwarantowała szlachcie - tłumaczy, czym była reformacja - wie, dlaczego Stefana Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego uznaje się za bohaterów narodowych - podaje najważniejsze przyczyny i skutki wojen polsko-szwedzkich i polsko-tureckich w XVII wieku - wskazuje na mapie porty rzeczne leżące na szlaku spławu wiślanego oraz rzeki, którymi spławiano towary - opowiada o rozwoju Gdańska w XVI i XVII wieku - porównuje wolną elekcję z wyborami prezydenckimi we współczesnej Polsce - wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew stoczonych przez wojska polskie w XVII stuleciu - opowiada o wyprawie wiedeńskiej Jana III Sobieskiego, używając wyrazów: oblężenie, odsiecz, sułtan, husaria - wymienia skutki zwycięstwa Jana III Sobieskiego w bitwie pod Wiedniem - analizuje zamieszczony w 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny i skutki zawarcia unii lubelskiej - wie, jak nazywał się pierwszy polski władca elekcyjny - wymienia postanowienia Artykułów henrykowskich - zna przyczyny kryzysu państwa polsko-litewskiego w XVII wieku - ocenia znaczenie hołdu pruskiego w dziejach Rzeczypospolitej - rozpoznaje takie elementy architektoniczne, jak: loggia, arkady, attyka - potrafi opisać wygląd tradycyjnego stroju szlacheckiego - ocenia znaczenie unii lubelskiej - wyjaśnia, jakie znaczenie miała obrona klasztoru na Jasnej Górze dla Polaków walczących z najeźdźcą podczas potopu szwedzkiego - omawia przebieg wolnej elekcji 	<p>podjazdowa</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów i miejsce zawarcia unii polsko-litewskiej w 1569 roku - pokazuje na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII wieku
--	---	---	--	---

	<p>Czarniecki podczas wojny ze Szwecją w latach 1655–1660</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje uzbrojenie husarza na podstawie ilustracji - omawia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII wieku - porównuje terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów z obszarem współczesnej Polski 	<p>podręczniku tekst źródłowy na temat zwycięstwa Jana III Sobieskiego pod Wiedniem i formułuje wnioski na jego podstawie</p>		
VI. Upadek Rzeczypospolitej				
<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, dlaczego sejm obradujący w latach 1788–1792 określa się jako Sejm Czteroletni lub Sejm Wielki - tłumaczy, co spowodowało ożywiony rozwój nauki w epoce oświecenia - rozpoznaje takie elementy architektoniczne, jak: gzyms, tympanon, fasada - opowiada o losach Tadeusza Kościuszki po powstaniu w 1794 roku - umieszcza na linii chronologicznej daty wybuchu powstania kościuszkowskiego oraz III rozbioru Polski - umieszcza na linii chronologicznej daty: 1764, 1772, 1773 - zna dzieła sztuki nawiązujące do wydarzeń z XVIII-wiecznej historii 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dobrą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie, dlaczego dzień 14 października jest obchodzony jako Dzień Edukacji Narodowej - podaje datę wybuchu powstania kościuszkowskiego - dostrzega związek między wykształceniem obywateli a ich poczuciem odpowiedzialności za państwo - umieszcza na linii chronologicznej daty: 1788, 1791, 1792, 1793 - wyjaśnia, dlaczego Tadeusz Kościuszko wydał uniwersał połaniecki - ocenia dokonania Tadeusza Kościuszki - porównuje sztukę barokową z klasycystyczną oraz wskazuje różnice między stylem renesansowym i barokowym w 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dostateczną i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia postulaty konfederatów barskich - wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja - omawia okoliczności, w jakich zawiązano konfederację targowicką, i wymienia jej następstwa - zna okoliczności ustanowienia Orderu Virtuti Militari przez Stanisława Augusta Poniatowskiego - wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja jest obecnie świętem narodowym - zna datę III rozbioru Rzeczypospolitej - wymienia najważniejsze wynalazki epoki oświecenia - tłumaczy, czym była Wielka encyklopedia francuska - omawia rolę chłopów w powstaniu 	<p>Uczeń zna wiadomości na ocenę dopuszczającą i dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego Ignacy Krasicki zaliczany jest do czołowych postaci polskiej kultury w XVIII wieku - wyjaśnia znaczenie terminu konstytucja - zna przyczyny i skutki uchwalenia Konstytucji 3 maja - wie, kim byli Stanisław Małachowski i Hugo Kołłątaj - wyjaśnia znaczenie terminów: barok, oświecenie, klasycyzm - wymienia charakterystyczne cechy sztuki barokowej i klasycystycznej - podaje przykłady budowli barokowych i klasycystycznych z uwzględnieniem regionu, w którym mieszka - wie, jakie funkcje pełniła sztuka barokowa w Kościele katolickim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna daty: elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Polski, I rozbioru Rzeczypospolitej, utworzenia Komisji Edukacji Narodowej - wie, czym były obiady czwartkowe i kto w nich uczestniczył - zna datę uchwalenia Konstytucji 3 maja - podaje daty: obrad Sejmu Wielkiego, wojny prowadzonej w obronie Konstytucji 3 maja, II rozbioru Polski - wymienia dokonania Tadeusza Kościuszki przed wybuchem powstania w 1794 roku - wie, jaką rolę odegrali w trakcie powstania kościuszkowskiego Jan Henryk Dąbrowski i Jan Kiliński - omawia przyczyny i skutki III

Rzeczypospolitej - ocenia dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego	architekturze	kościuszkowskim - ocenia decyzję króla Stanisława Augusta Poniatowskiego o przystąpieniu do konfederacji targowickiej	- określa, jakie znaczenie dla Rzeczypospolitej miało utworzenie Komisji Edukacji Narodowej - omawia reformy Sejmu Wielkiego - opisuje przebieg insurekcji kościuszkowskiej - podaje przyczyny i skutki wybuchu powstania w 1794 roku - opowiada o wydarzeniach, które rozegrały się podczas powstania kościuszkowskiego, używając wyrażeń: naczelnik powstania, przysięga Kościuszki, kosynierzy	rozbioru Polski - wymienia reformy wprowadzone w polskim systemie oświaty za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego - wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku I, II i III rozbioru
--	---------------	--	---	---

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował treści na poziomie koniecznym
- ma bardzo poważne braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiające dalszą naukę,
- nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego,
- nie odrabia pracy domowej i nie jest przygotowany do lekcji

Przyroda

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
	1.Lekcja organizacyjna. Jak będziemy poznawać przyrodę w klasie 5?	wymienia zasady pracy na lekcjach przyrody; określa, za co może uzyskać ocenę na lekcjach przyrody; wymienia możliwości poprawy oceny niedostatecznej				
Dział 1. Odkrywamy tajemnice map						
1. Skala, plan, mapa	2. Co to jest plan i skala?	wykonuje pomiary przedmiotów w celu narysowania ich planów (C); wykonuje rysunek przedmiotu w podanej skali, mając podane wymiary w skali (C)	oblicza wymiary przedmiotu w skali 1 : 10 (D); wyjaśnia, co to jest podziałka liniowa (B); potrafi korzystać z podziałki liniowej (C)	wyjaśnia, co to jest plan przedmiotu (B); oblicza wymiary przedmiotu w różnych skalach, np. 1 : 5; 1 : 20; 1 : 50 (D)	wyjaśnia, co to jest skala (B); zapisuje skalę różnymi sposobami (C)	przelicza skale planów i map (D)
	3. Plan i mapa	wyjaśnia, co to jest plan obszaru (B)	wyjaśnia, co to jest mapa (B); odczytuje skalę planu najbliższej okolicy (C)	porównuje ilość informacji zawartych na mapach wykonanych w różnych skalach (C)	porównuje skale planów i map (C); wyjaśnia związek odległości na mapie z zastosowaną skalą (większa, mniejsza) (D)	
	4. Kreślenie planu boiska – lekcja w terenie	wykonuje pomiary długości i szerokości boiska w celu narysowania	oblicza wymiary boiska w skali 1 : 100 (C)	oblicza wymiary boiska w skali 1 : 500; rysuje plan boiska szkolnego	sporządza legendę planu boiska i zapisuje skalę w postaci liczbowej,	

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		planu (C)		(D)	mianowanej, podziałki liniowej (D)	
2. Odległości na planie, mapie i w terenie	5. Jak obliczyć i oszacować odległość?	oblicza odległość na planie lub mapie za pomocą podziałki liniowej, wykorzystując kroczek cyrkiel lub linijkę (C); szacuje odległość od miejsca obserwacji do wskazanego obiektu, wykorzystując informacje zawarte w podręczniku na s. 18 (D)	oblicza odległość rzeczywistą za pomocą skali liniowej wykorzystując kroczek, cyrkiel lub linijkę (C); oblicza odległość rzeczywistą na planie lub mapie za pomocą skali liniowej, wykorzystując nitkę (C)	wyjaśnia, kiedy do obliczenia odległości użyjemy krocza, a kiedy nitki (B); oblicza odległości na planie i mapie za pomocą skali liniowej, wykorzystując kroczek, cyrkiel lub linijkę oraz nitkę (C)	oblicza rzeczywiste odległości między wskazanymi miastami, korzystając z podziałki liniowej (D)	oblicza odległość na planie i mapie za pomocą skali liczbowej lub mianowanej (D); sporządza plan terenu (działki, fragmentu osiedla, drogi do szkoły, fragmentu boiska) na papierze formatu A4, dobierając odpowiednią skalę (D)
2. Odległości na planie, mapie i w terenie cd.	6. Ćwiczenia w obliczaniu i szacowaniu odległości				oblicza wymiary rzeczywiste obiektów, mając podane ich wymiary w skali i skalę (D)	
3. Wysokość w terenie i na mapie poziomicowej	7. Poznajemy wysokość bezwzględną, względną i mapę poziomicową	odczytuje wartość wysokości względnej i bezwzględnej rys. w podręczniku na s. 19 (C)	wyjaśnia pojęcia: wysokość bezwzględna (B); wysokość względna (B); zapisuje wysokość bezwzględną (C)	wyjaśnia pojęcie poziomica (B)	wyjaśnia pojęcie mapa poziomicowa (B); omawia, jak powstaje mapa poziomicowa	oblicza różnicę wysokości między najwyższą i najniższą położonymi punktami na terenie Polski, Europy i świata (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
	8. Co można odczytać z mapy poziomicowej?	wymienia rodzaje wzniesień (A)	odczytuje wysokość punktu położonego na poziomicy (C); rozróżnia rodzaje wzniesień (C)	odczytuje przybliżoną wysokość punktu położonego między poziomcami (C); odczytuje z mapy poziomicowej wysokość względną (C); rozróżnia rodzaje zagłębień (C)	podaje przykłady informacji, które można odczytać z mapy poziomicowej (B); rozpoznaje na mapie poziomicowej formy terenu (C); omawia ukształtowanie terenu na podstawie mapy poziomicowej (D)	
	9. Szacowanie wysokości – lekcja w terenie	szacuje wysokość budynku szkoły, mając podaną przybliżoną wysokość jednej kondygnacji (D)	szacuje wysokość budynków kilkupiętrowych (D)	szacuje wysokość drzewa, za pomocą metody cienia (D)	szacuje wysokość względną pagórka, wykorzystując informację o swoim wzroście (D)	

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
4. Nakładanie barw na mapy poziomicowe	10. Nakładanie barw na mapy poziomicowe	na podstawie legendy przyporządkowuje barwy hipsometryczne do odpowiadających im form ukształtowania powierzchni (C); wskazuje na mapie ogólnogeograficznej miasta wojewódzkie, inne miasta, rzeki, jeziora (C)	omawia barwy stosowane na mapach hipsometrycznych (B); wskazuje formy terenu na mapie ogólnogeograficznej (C); odczytuje na mapie wysokości bezwzględne gór (D)	wyjaśnia pojęcie barwy hipsometryczne (B); klasyfikuje wypukłe formy terenu, wykorzystując przedziały wysokości (C); wyjaśnia pojęcie mapa ogólnogeograficzna (B); wskazuje na mapie ogólnogeograficznej obiekty wymienione w legendzie mapy (C)	wyjaśnia pojęcie: mapa hipsometryczna (B); klasyfikuje wypukłe i wklęsłe formy terenu, wykorzystując przedziały wysokości (C); na podstawie informacji zawartych na mapie charakteryzuje wybrany fragment terenu, uwzględniając ukształtowanie powierzchni oraz składniki przyrody i wytwory człowieka (D)	porównuje zakres informacji zawartych na mapie hipsometrycznej i ogólnogeograficznej (D)
Podsumowanie działu 1	11., 12. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Odkrywamy tajemnice map”					
Dział 2. Poznajemy naszą ojczyznę i inne kraje europejskie						
1. Ukształtowanie powierzchni Polski	13. Jakie siły kształtują powierzchnię ziemi?	omawia rolę w kształtowaniu powierzchni ziemi przez wybraną siłę zewnętrzną (A)	wymienia siły kształtujące powierzchnię ziemi (A); podaje przykłady wpływu	omawia rolę sił zewnętrznych w kształtowaniu powierzchni ziemi (B)	wyjaśnia, na czym polega działanie sił zewnętrznych i wewnętrznych (B)	omawia działalność lodowca na obszarze Polski (A)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
1. Ukształtowanie powierzchni Polski cd.			człowieka na zmiany zachodzące na powierzchni ziemi (B)			
	14. Pasowe ukształtowanie powierzchni Polski	pokazuje na mapie pasy ukształtowania powierzchni Polski (C); odczytuje z mapy nazwy krain tworzących wybrany pas ukształtowania powierzchni Polski (D)	wyjaśnia, na czym polega pasowość ukształtowania powierzchni Polski (B); wymienia nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski (C)	omawia dowolny pas ukształtowania powierzchni Polski (B)	pokazuje na mapie krainy, które tworzą poszczególne pasy ukształtowania powierzchni Polski (C); na podstawie opisu rozpoznaje pas ukształtowania powierzchni Polski (C)	szacuje, które pasy ukształtowania powierzchni Polski zajmują największą i najmniejszą powierzchnię (D)
	15. Pasowe ukształtowanie powierzchni Polski – praca z mapą		pokazuje najwyżej i najniżej położone miejsca w Polsce (C)	charakteryzuje pas ukształtowania powierzchni, w którym położone jest jego miejsce zamieszkania (C)		
2. Wody powierzchniowe Polski 2. Wody powierzchniowe Polski cd.	16. Wody powierzchniowe Polski	pokazuje na mapie Wisłę od źródła do ujścia (C); pokazuje na mapie jeziora (C); odczytuje nazwy wskazanych jezior (C)	pokazuje na mapie Odrę od źródła do ujścia (C); wymienia typy zbiorników wodnych występujących w	pokazuje na mapie główne dopływy Wisły i Odry (C); pokazuje na mapie jeziora zaporowe (C); pokazuje na mapie największe	pokazuje na mapie dorzecze Wisły i Odry (C); wyjaśnia, w jakich celach tworzy się sztuczne zbiorniki wodne (B)	omawia, w jaki sposób powstają bagna (B)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
			Polsce (A); pokazuje na mapie naturalne zbiorniki wodne, takie jak jeziora polodowcowe górskie polodowcowe, przybrzeżne (C)	obszary bagienne w Polsce (C); wyjaśnia, dlaczego najczęściej jezior występuje w północnej Polsce (B)		
3. Lasy Polski	17. Poznajemy lasy Polski	wymienia przykłady drzew iglastych i liściastych rosnących w polskich lasach (A)	pokazuje na mapie położenie największych obszarów leśnych w Polsce (C)	wyjaśnia, dlaczego rozmieszczenie lasów w Polsce jest nierównomierne (B)	omawia zmiany lesistości Polski na przestrzeni dziesięciu wieków (A)	wyjaśnia, dlaczego niekorzystne jest sadzenie lasów jednogatunkowych (B); prezentuje informacje na temat najgroźniejszych szkodników lasów Polski (C)
4. Podział administracyjny Polski	18. Podział administracyjny Polski	wymienia nazwę województwa, powiatu, gminy, w której mieszka (A); pokazuje na mapie województwo i powiat, w którym mieszka (C)	wymienia jednostki podziału administracyjnego Polski (A)	pokazuje na mapie największe i najmniejsze województwo (C); odczytuje z mapy nazwy województw sąsiadujących z tym, w którym mieszka (C)	uzasadnia konieczność podziału administracyjnego kraju (B); analizuje informacje (wykres) dotyczący liczby mieszkańców w poszczególnych województwach (D)	omawia sposób sprawowania władzy na terenie województwa, powiatu, gminy (B); przygotuje informacje na temat podziału administracyjnego Polski, uwzględniając np.: największe i najmniejsze jednostki administracyjne,

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
4. Podział administracyjny Polski cd.						województwa najmniej i najbardziej zaludnione, województwa najmniej i najbardziej zurbanizowane itp. (C)
5. Polska w Europie	19. Polska w Europie	pokazuje Polskę na mapie Europy i świata (C); pokazuje na mapie kraje sąsiadujące z Polską (C)	omawia położenie Polski w Europie (B); wymienia nazwy krajów sąsiadujących z Polską (A)	wymienia nazwy stolic krajów sąsiadujących z Polską (A)	analizuje informacje (wykresy) dotyczące powierzchni i liczby mieszkańców wybranych krajów europejskich (D)	wskazuje na mapie skrajne punkty Europy (najbardziej wysunięte na: północ, południe, zachód i wschód) (C)
	20. Poznajemy kraje sąsiadujące z Polską	wymienia przynajmniej trzy kraje sąsiadujące z Polską (A); odczytuje z mapy nazwy stolic tych krajów, główne rzeki, główne miasta (C)	charakteryzuje jeden kraj sąsiadujący z Polską (C)	charakteryzuje kraje sąsiadujące z Polską (C)	przygotowuje prezentację na temat krajów sąsiadujących z Polską (D)	przygotuje informacje: na temat państw europejskich, uwzględniając np.: największe i najmniejsze państwa, państwa najmniej i najbardziej zaludnione itp. (C)
6. Zjednoczona Europa	21. Polska w Unii Europejskiej	wymienia 3–4 największe kraje Unii Europejskiej (A); rozpoznaje symbole UE (flaga, hymn, waluta) (C)	wymienia cele Unii Europejskiej (A); podaje trzy przykłady praw, jakie mają obywatele UE (A)	wyjaśnia, w jakim celu państwa UE podejmują wspólne działania (B); wyjaśnia, czym jest strefa Schengen (B)	podaje przykłady działań UE mających na celu wsparcie krajów słabiej rozwiniętych (B)	przedstawia sylwetki dwóch Polaków działających we władzach Unii Europejskiej (D)
	22. Poznajemy	odczytuje z mapy	prezentuje jedno	charakteryzuje trzy	przygotuje	prezentuje informacje

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
	wybrane kraje Unii Europejskiej	nazwy stolic trzech państw należących do Unii Europejskiej, główne rzeki, główne miasta (C)	państwo należące do Unii Europejskiej (C)	wybrane kraje Unii Europejskiej (C)	prezentację na temat wybranych krajów Unii Europejskiej (C)	na temat terytoriów zamorskich wybranych państw europejskich (C)
Podsumowanie działu 2	23., 24. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy naszą ojczyznę i inne kraje europejskie”					
Dział 3. Poznajemy sposoby ochrony przyrody						
1. Co zagraża przyrodzie?	25. Jak działalność człowieka wpływa na stan powietrza?	wymienia rodzaje zanieczyszczeń środowiska (A); wyjaśnia, dlaczego opadające pyły są szkodliwe dla środowiska (B)	wymienia źródła zanieczyszczeń (A); podaje przykłady miejsc, w których powstają trujące pyły i gazy (B); wyjaśnia, dlaczego nie należy uprawiać ziemi i wypasać bydła w pobliżu ruchliwych tras komunikacyjnych (B)	wyjaśnia, dlaczego lokalne zanieczyszczenia mogą stanowić zagrożenie dla odległych obszarów (B); podaje przykłady zagrożeń środowiska wynikające z rozwoju transportu samochodowego (B)	wyjaśnia, dlaczego zanieczyszczenie środowiska jest groźne dla wszystkich organizmów (B); omawia sposób powstawania kwaśnych opadów (B); omawia sposób powstawania smogu (B)	przygotuje informacje na temat zagrożeń lokalnego środowiska (D)
	26. Jak działalność człowieka wpływa na stan wód i gleb?	wymienia źródła zanieczyszczeń gleby i wody (A); wyjaśnia, co to są dzikie składowiska	wymienia źródła powstawania ścieków (A); wyjaśnia, dlaczego wysypiska stanowią	wyjaśnia, dlaczego ścieki stanowią zagrożenie dla środowiska (B); wyjaśnia pojęcie	wyjaśnia, dlaczego ścieki mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka (B); uzasadnia potrzebę racjonalnego	

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		śmieci (B)	zagrożenie dla środowiska (B); podaje przykłady bogactw przyrody wykorzystywanych przez człowieka (A)	bogactwa przyrody (B)	wykorzystywania bogactw przyrody (C)	
2. Jak ratować przyrodę?	27. Jak ratować przyrodę?	podaje 2–3 przykłady działań lokalnych służących ochronie przyrody (B)	podaje 2–3 przykłady działań człowieka służących ochronie przyrody (B)	wymienia działania człowieka służące ochronie przyrody (A)	podaje przykłady unieszkodliwiania zanieczyszczeń przez przyrodę (B)	przedstawia idee akcji służących ochronie przyrody (A)
	28/29. Badanie i opis stanu czystości środowiska – lekcje w terenie	wykonuje wybrane czynności zgodnie z poleceniem nauczyciela (C)	wykonuje wybrane czynności zgodnie z instrukcją (C)	wykonuje wszystkie czynności zgodnie z instrukcją (C)	podejmuje dodatkowe czynności, uzasadnia ich celowość (D)	przygotuje informacje na temat lokalnych działań służących ochronie środowiska (D)
3. Obszary i obiekty chronione w Polsce 3. Obszary i obiekty chronione w Polsce cd.	30. Poznajemy obszary i obiekty chronione w Polsce	wymienia 2–3 formy ochrony przyrody w Polsce (A); podaje 2–3 przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych (B)	wyjaśnia, co to są parki narodowe (B); podaje przykłady obiektów chronionych (B); omawia sposób zachowania się na obszarach chronionych (B)	wyjaśnia cel ochrony przyrody (B); wyjaśnia, co to są rezerwaty przyrody (B); wyjaśnia, na czym polega ścisła i częściowa ochrona danego obszaru (B)	wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym (C)	przygotowuje informacje na temat obszarów i obiektów chronionych uwzględniając np.: największe i najmniejsze obszary, najstarsze i najmłodsze, obejmujące ochroną największą i najmniejszą liczbę

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
						gatunków itp. (D)
	31. Przegląd wybranych obiektów i obszarów chronionych w Polsce				przygotowuje prezentację o wybranym obszarze lub obiekcie chronionym leżącym na terenie województwa (D)	przygotowuje informacje na temat najstarszego parku narodowego na świecie (D)
4. Ochrona gatunkowa roślin, grzybów i zwierząt 4. Ochrona gatunkowa roślin, grzybów i zwierząt cd.	32. Ochrona gatunkowa roślin, grzybów i zwierząt	wyjaśnia, na czym polega ochrona całkowita (B); rozpoznaje rośliny chronione, które może spotkać w najbliższej okolicy (C); rozpoznaje zwierzęta chronione, które może spotkać w najbliższej okolicy (C)	wyjaśnia, na czym polega ochrona częściowa (B); rozpoznaje wybrane gatunki roślin chronionych (C); rozpoznaje wybrane gatunki zwierząt chronionych (C)	podaje przykłady organizmów objętych ochroną częściową (B); porównuje zasady ochrony ścisłej i częściowej (C)	wyjaśnia, na czym polega ochrona gatunkowa (B)	przygotowuje informacje na temat okresów ochronnych kilku gatunków ssaków (np. sarny, dzika) i ryb (D)
	33/34. Obszary i obiekty chronione w najbliższej okolicy – lekcje w terenie	wykonuje wybrane czynności zgodnie z poleceniem nauczyciela (C)	wykonuje wybrane czynności zgodnie z instrukcją (C)	wykonuje wszystkie czynności zgodnie z instrukcją (C)	podejmuje dodatkowe czynności, uzasadnia ich celowość (D)	przygotuje informacje na temat osobliwości przyrodniczych regionu (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
Podsumowanie działu 3	35., 36. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy sposoby ochrony przyrody”					
Dział 4. Poznajemy krajobrazy nizin						
1. Co to jest krajobraz?	37. Co to jest krajobraz?	rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów (C); podaje przykłady krajobrazu naturalnego (B); określa rodzaj krajobrazu najbliższej okolicy (D)	wymienia rodzaje krajobrazów (A); podaje przykłady krajobrazów kulturowych (B); wskazuje w krajobrazie najbliższej okolicy przez składniki, które są wytworami człowieka (D)	wyjaśnia pojęcie krajobraz (B); wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz (A); omawia cechy krajobrazu kulturowego (B); wskazuje w krajobrazie najbliższej okolicy składniki naturalne (D)	podaje przykłady działalności człowieka skutkujące przekształcaniem krajobrazu (B); opisuje krajobraz najbliższej okolicy (D)	wskazuje pozytywne i negatywne skutki przekształcenia (lub nie) krajobrazu najbliższej okolicy (D)
2. Morze Bałtyckie	38. Morze Bałtyckie	pokazuje na mapie Polski, Europy, świata Morze Bałtyckie (C)	wyjaśnia pojęcie morze śródładowe (B); podaje przykłady organizmów występujących w Morzu Bałtyckim (A); rozpoznaje wybrane gatunki	wyjaśnia pojęcie cieśnina (B); wyjaśnia, dlaczego Morze Bałtyckie jest morzem słabo zasolonym (B); podaje przykłady organizmów samożywnych	wyjaśnia, dlaczego Morze Bałtyckie należy do mórz chłodnych (B); charakteryzuje rozmieszczenie organizmów żyjących w Morzu Bałtyckim,	przygotowuje informacje na temat połowów ryb w Morzu Bałtyckim (C)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
			ptaków żyjących nad Morzem Bałtyckim (C)	występujących w Morzu Bałtyckim (A)	uwzględniając głębokość i zasolenie (C)	
3. Tam, gdzie łąd styka się z morzem 3. Tam, gdzie łąd styka się z morzem cd.	39. Poznajemy pas pobraży	pokazuje na mapie pas pobraży (C); pokazuje na mapie jeziora przybrzeżne (C); rozpoznaje na zdjęciu typ wybrzeża (C); pokazuje na mapie Żuławy Wiślane (C); pokazuje na mapie 3–4 miejscowości turystyczne i wypoczynkowe (C)	omawia cechy wybrzeża niskiego i wybrzeża wysokiego (B); wyjaśnia pojęcie wydmy (B); omawia sposób gospodarowania na pobrażach (B)	wyjaśnia pojęcie wydmy ruchome (B); wyjaśnia, na czym polega niszcząca działalność morza (B); opisuje wybrzeże wysokie (A); wyjaśnia pojęcie depresja (B)	omawia, w jaki sposób powstały jeziora przybrzeżne (B); omawia, w jaki sposób Wisła kształtowała krajobraz Żuławy (B); wyjaśnia, dlaczego obserwujemy cofanie się wybrzeża wysokiego (B)	omawia sposób powstawania bryzy (B)
4. Gdańsk – jedno z najstarszych miast Polski	40. Poznajemy walory turystyczne Gdańska	pokazuje na mapie Gdańsk (C)	posługując się planem, wymienia atrakcje turystyczne Gdańska (C)	omawia wygląd współczesnego Gdańska (A)	prezentuje (np. na osi czasu) dzieje Gdańska od X w. do czasów współczesnych (D)	przygotuje informacje na temat atrakcji turystycznych Gdyni i Sopotu (D)
5. Pojezierza – krainy jezior	41. Pojezierza – krainy jezior	pokazuje na mapie Pojezierze Mazurskie (C); pokazuje na mapie największe jezioro i	wymienia cechy krajobrazu pojezierzy (A); pokazuje na mapie Krainę Wielkich	opisuje krajobraz Pojezierzy Suwalskich (B)	wymienia siłę, która ukształtowała krajobraz pojezierzy (A); wyjaśnia, w jaki sposób kształtował	przygotowuje informację na temat osobliwości przyrodniczych wybranego pojezierza

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		najgłębsze jezioro (C)	Jezior Mazurskich (C)		się krajobraz pojezierzy (B); omawia osobliwości przyrodnicze Krainy Wielkich Jezior Mazurskich (A); planuje wycieczkę po Pojezierzu Mazurskim lub Pojezierzach Suwalskich (D)	(C)
6. Krajobrazy Nizin Środkowopolskich	42. Poznajemy Niziny Środkowopolskie	pokazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich (C); wymienia dwie cechy krajobrazu nizinnego (A); pokazuje na mapie Niziny Mazowieckie (C)	pokazuje na mapie największe obszary leśne Nizin Środkowopolskich (C); opisuje krajobraz nizinny (B)	wskazuje składniki krajobrazu naturalnego na Nizinach Środkowopolskich (B); opisuje krajobraz Nizin Mazowieckich (B)	omawia zmiany, jakie zaszły w krajobrazie Nizin Środkowopolskich (D); podaje przykłady występujących na Nizinach Mazowieckich składników krajobrazu naturalnego i kulturowego (C)	odszukuje na mapie geometryczny środek Polski (C)
7. Krajobraz wielkomiejski Warszawy	43. Krajobraz wielkomiejski Warszawy	wymienia dwie cechy krajobrazu wielkomiejskiego	pokazuje na mapie inne miasta, w których dominuje	opisuje krajobraz wielkomiejski (B)	omawia zmiany zachodzące w krajobrazie	przygotowuje notatkę prasową zachęcającą do odwiedzenia Warszawy

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
7. Krajobraz wielkomiejski Warszawy cd.		(A); pokazuje na mapie Warszawę (C)	krajobraz wielkomiejski (C)		wielkomiejskim Warszawy (A)	(D)
	44. Najważniejsze atrakcje turystyczne Warszawy	wymienia trzy zabytki, które warto obejrzeć, będąc w Warszawie (A)	posługując się planem, wymienia atrakcje turystyczne Warszawy (C)	proponuje trasę wycieczki po Warszawie (D)	proponuje tematyczną wycieczkę po Warszawie (D)	
8. Wędrujemy po parkach narodowych na nizinach	45. Poznajemy parki narodowe pobraży i pojezierzy	pokazuje na mapie parki narodowe w pasie pobraży i pasie pojezierzy (C); rozpoznaje symbole dwóch z tych parków (C)	omawia wybrany park narodowy z pasa pobraży lub pasa pojezierzy (B)	charakteryzuje wybrany park narodowy z pasa pobraży lub pasa pojezierzy (B); rozpoznaje symbole parków narodowych pasa pobraży i pasa pojezierzy (C)	charakteryzuje parki narodowe pobraży i pojezierzy (B)	przygotuje informacje na temat rzadkich gatunków występujących w parkach narodowych pasa pobraży i pasa pojezierzy (D)
	46. Poznajemy parki narodowe Nizin Środkowopolskich	pokazuje na mapie parki narodowe pasa Nizin Środkowopolskich (C); rozpoznaje symbole dwóch z tych parków (C)	omawia wybrany park narodowy pasa Nizin Środkowopolskich (B)	charakteryzuje wybrany park narodowy pasa Nizin Środkowopolskich (B); rozpoznaje symbole parków narodowych pasa Nizin Środkowopolskich	wyjaśnia, dlaczego Puszcę Białowieską nazywamy „lasem pierwotnym” (B)	

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
				(C)		
Podsumowanie działu 4	47., 48. Podsumowanie i sprawdzian z działu: „Poznajemy krajobrazy nizin”					
Dział 5. Poznajemy krajobrazy wyżyn						
1. Miejsko-przemysłowy krajobraz Wyżyny Śląskiej	49. Miejsko-przemysłowy krajobraz Wyżyny Śląskiej	pokazuje na mapie Polski pas wyżyn i Wyżynę Śląską (C); odczytuje z mapy nazwy miast leżących na Wyżynie Śląskiej (C); na podstawie zdjęcia wymienia charakterystyczne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej (B)	wymienia cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego (A); podaje przykłady wpływu rozwoju przemysłu na stan środowiska (B)	podaje przyczyny przekształcenia krajobrazu naturalnego Wyżyny Śląskiej w krajobraz miejsko-przemysłowy (A); podaje przykłady działań człowieka służących poprawie stanu środowiska (B)	omawia proces przekształcania krajobrazu Wyżyny Śląskiej z naturalnego w miejsko-przemysłowy (B); podaje przykłady zmian w środowisku spowodowanych działalnością człowieka (B)	podaje przykłady wpływu środowiska na zdrowie ludzi (B); wymienia różne postaci, w jakich węgiel występuje w skorupie ziemskiej i omawia sposób ich wykorzystania (B)
1. Miejsko-przemysłowy krajobraz Wyżyny Śląskiej cd.						
2. Na wapiennej Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej	50. Na wapiennej Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej	pokazuje na mapie Polski Wyżynę Krakowsko-Częstochowską (C); na podstawie zdjęcia wymienia 2–3 cechy	pokazuje na mapie Polski Prądnik i Ojców (C); omawia tryb życia nietoperzy (B)	wymienia cechy krajobrazu krasowego (A); wyjaśnia, w jaki sposób powstają jaskinie (B); omawia	wyjaśnia pojęcie krasowienia (B); opisuje wygląd jaskini krasowej (C); wymienia przyczyny różnorodności świata	na podstawie dodatkowych źródeł opisuje historię jednego z zamków położonych na „Szlaku Orlich Gniazd” (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		charakteryzujące nietoperze (B)		cechy suchorośli (B); uzasadnia, że Wyżyna Krakowsko-Częstochowska jest atrakcyjna turystycznie (D)	roślin Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (A)	
3. Wśród pól i wąwozów Wyżyny Lubelskiej	51. Poznajemy Wyżynę Lubelską	pokazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską (C); rozpoznaje rośliny uprawiane na Wyżynie Lubelskiej (C)	wymienia charakterystyczne cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej (A); pokazuje na mapie główne miasta Wyżyny Lubelskiej (C)	wyjaśnia, w jaki sposób powstają wąwozy (B)	omawia czynniki, dzięki którym na Wyżynie Lubelskiej intensywnie rozwinęło się rolnictwo (B); opisuje atrakcje turystyczne wybranego miasta leżącego na Wyżynie Lubelskiej (C)	proponuje plan wycieczki po Wyżynie Lubelskiej (D)
4. Kraków – dawna stolica Polski	52. Kraków – dawna stolica Polski	pokazuje na mapie Polski Kraków (C)	wymienia główne wydarzenia z historii Krakowa (A)	omawia, wykorzystując mapę, położenie Krakowa (C); zaznacza na osi czasu główne wydarzenia z historii Krakowa (C); omawia osobliwości Wawelu (A)	wyjaśnia pojęcie kotlin podkarpackich (B); omawia wkład wybranych władców w rozwój Krakowa (B)	przygotowuje prezentację na temat Ołtarza Wita Stwosza w kościele Mariackim (D)
	53. Poznajemy	rozpoznaje na	wskazuje na planie	opracowuje plan	opracowuje plan	

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
4. Kraków – dawna stolica Polski cd.	skarby Krakowa	zdjęciach 2–3 zabytki Krakowa (C)	miasta główne zabytki Krakowa (C); opisuje dowolny zabytek Krakowa (C)	zwiedzania Rynku Głównego w Krakowie (D)	wycieczki po Starym Mieście i po Kazimierzu w Krakowie (D)	
5. Wędrujemy po parkach narodowych na wyżynach	54. Poznajemy parki narodowe wyżyn	pokazuje na mapie parki narodowe chroniące obszary wyżynne (C); rozpoznaje symbole omawianych parków narodowych (C)	podaje przykłady 2–3 zwierząt żyjących w Ojcowskim PN (C); podaje przykłady 2–3 zwierząt żyjących w Roztoczańskim PN (C)	opisuje roślinność Ojcowskiego PN (C); opisuje krajobraz Roztoczańskiego PN (C)	uzasadnia celowość utworzenia Ojcowskiego PN i Roztoczańskiego PN (D)	omawia wpływ turystyki na przyrodę parków narodowych (B); przygotowuje informacje na temat rzadkich gatunków roślin i zwierząt występujących w omawianych parkach narodowych (D)
Podsumowanie działu 5	55., 56. Podsumowanie i sprawdzian z działu „Poznajemy krajobrazy wyżyn”					
Dział 6. Poznajemy krajobrazy gór						
1. Góry niskie, średnie i wysokie	57. Poznajemy krajobraz gór niskich	pokazuje na mapie Polski Góry Świętokrzyskie (C)	pokazuje na mapie Polski Łysogóry (C)	wyjaśnia, jak powstały gołoborza (B); opisuje krajobraz Gór Świętokrzyskich (C)	wymienia czynniki zewnętrzne, które ukształtowały krajobraz Gór Świętokrzyskich (A)	na podstawie dodatkowych źródeł wiedzy przygotowuje informacje na temat historycznych przyczyn wycinania lasów w Górach Świętokrzyskich (C)
	58. Poznajemy	pokazuje na mapie	wymienia trzy cechy	pokazuje na mapie	porównuje krajobraz	na podstawie

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
	krajobraz gór średnich i wysokich	Polski Sudety i Karpaty (C); na podstawie obserwacji okazów skał wymienia po dwie cechy skał występujących w górach (np. granitu i piaskowca) (C)	krajobrazu Karkonoszy (A); przyporządkowuje nazwy do zaprezentowanych okazów skał (C)	Polski Kotlinę Jeleniogórską i Kotlinę Kłodzką (C); opisuje krajobraz Karkonoszy (B); pokazuje na mapie Polski pasma górskie tworzące Karpaty (C)	Sudetów z krajobrazem Gór Świętokrzyskich (C); charakteryzuje skały występujące w górach (B)	dodatkowych źródeł informacji prezentuje atrakcje turystyczne Karkonoszy (D)
2. Tatry – kraina turni i grani	59. Tatry – kraina turni i grani	pokazuje na mapie Polski Tatry (C); na podstawie zdjęcia wymienia 2–3 cechy krajobrazu wysokogórskiego (B)	pokazuje na mapie Polski Rysy – najwyższy szczyt polskiej części Tatr Wysokich (C); wymienia 2–3 cechy krajobrazu wysokogórskiego (A)	pokazuje na mapie Tatr Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie (C); wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego (A)	omawia formy skalne występujące w Tatrach Wysokich (A); wymienia nazwy dużych tatrzańskich jezior, jaskiń i dolin (A); porównuje krajobraz Tatr Wysokich z krajobrazem Tatr Zachodnich (C)	na podstawie dodatkowych źródeł informacji przygotowuje opis miejsc, które warto zobaczyć będąc w Tatrach (D)
3. Pogoda i roślinność Tatr	60. Pogoda i roślinność Tatr	wymienia 2–3 cechy tatrzańskiej pogody (A); podaje nazwy pięter roślinności w Tatrach (A);	wyjaśnia, dlaczego w wyższych partiach gór dłużej zalega śnieg (B); porównuje roślinność regla	wyjaśnia, dlaczego roślinność w górach jest rozmieszczona piętrowo (B); oblicza temperaturę powietrza na	omawia cechy wiatru halnego i jego wpływ na warunki pogodowe w Tatrach (A); charakteryzuje piętra roślinności w	opracowuje spis zasad, których należy przestrzegać, wybierając się w góry (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		omawia wybrane piętro roślinności w Tatrach (B)	dolnego i regla górnego (C)	szczytach, znając temperaturę powietrza u podnóża gór (D)	Tatrach (B); omawia cechy budowy roślin z poszczególnych pięter umożliwiające im życie na danej wysokości (C)	
4. Wędrujemy po parkach narodowych w górach	61. Poznajemy parki narodowe gór	pokazuje na mapie Polski parki narodowe w Górach Świętokrzyskich, Sudetach i Karpatach (C); rozpoznaje symbole omawianych parków narodowych (C)	wymienia nazwy parków narodowych położonych w Górach Świętokrzyskich, Sudetach i Karpatach (A); wymienia 2–3 osobliwości wybranego parku narodowego (A); podaje po dwa przykłady organizmów chronionych w poznanych parkach narodowych (B)	charakteryzuje wybrany park narodowy (B)	charakteryzuje parki narodowe Gór Świętokrzyskich i Sudetów (B)	przygotowuje informacje na temat rzadkich gatunków roślin i zwierząt żyjących w omawianych parkach narodowych (D)
	62. Prezentujemy parki narodowe gór					
Podsumowanie działu 6	63., 64. Podsumowanie i sprawdzian z działu „Poznajemy krajobrazy gór”					
Dział 7. Odkrywamy tajemnice świata roślin i grzybów						

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
1. Mchy – rośliny wilgotnych środowisk lądowych	65. Poznajemy mchy	wskazuje na planszy części ciała mchu (C); wymienia miejsca występowania mchów (A)	omawia budowę zewnętrzną mchu (B); omawia znaczenie mchów w przyrodzie (B)	wyjaśnia związek budowy mchów ze sposobem pobierania przez nie wody (C); podaje przykłady wykorzystywania mchów przez człowieka (A)	omawia proces rozmnażania się mchów przez zarodniki (B); omawia rolę poszczególnych części ciała mchu (B); wyjaśnia, dlaczego mchy nazywamy organizmami pionierskimi (B)	omawia budowę komórki roślinnej (B); omawia rolę wybranych struktur komórkowych (B)
2. Paprotniki – rośliny o zróżnicowanej budowie	66. Poznajemy paprotniki	wymienia grupy paprotników (paprocie, skrzypy, widłaki) (A); wymienia miejsca występowania paprotników (A); rozpoznaje przedstawicieli paprotników (C)	omawia budowę zewnętrzną paproci (B); dokumentuje obserwację zarodni i zarodników paproci (C)	podaje przykłady znaczenia paprotników (A); omawia budowę zewnętrzną skrzypów (B); omawia budowę zewnętrzną widłaków (B)	wskazuje cechy wspólne w procesie rozmnażania mchów i paprotników (C); wskazuje cechy wspólne paproci, skrzypów i widłaków (D)	na podstawie dodatkowych źródeł informacji omawia sposób powstania węgla kamiennego (B)
	67/68. Poznajemy środowiska mchów i paprotników – lekcje w terenie	opisuje miejsca występowania mchów i paprotników (C); rozpoznaje	na okazach naturalnych wskazuje poznane części ciała roślin (D)	wskazuje położenie zarodni u obserwowanych roślin (D); dokumentuje	rozpoznaje obserwowane mchy i paprotniki, posługując się atlasem roślin (D)	przygotowuje informacje na temat chronionych gatunków paprotników (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		wybranych przedstawicieli mchów, paproci, skrzypów, widłaków (D)		prowadzone obserwacje (D)		
3. Rośliny wytwarzające kwiaty i nasiona	69. Rośliny wytwarzające kwiaty i nasiona	pokazuje na planszy organy rośliny nasiennej (C); wymienia trzy przykłady znaczenia roślin nasiennych (A)	rozpoznaje nasiona kilku wybranych roślin nasiennych (C); podaje 3–4 przykłady znaczenia roślin nasiennych w przyrodzie i dla gospodarki człowieka (B)	wyjaśnia pojęcie rośliny nasienne (B); wyjaśnia pojęcia: rośliny nagonasienne i okrytonasienne (B); omawia występowanie roślin nasiennych na Ziemi (A)	rozpoznaje typy kwiatostanów (C); omawia wady i zalety rozmnażania się przez zarodniki i nasiona (B)	przygotowuje informacje na temat roślin nasiennych, uwzględniając np. najstarsze rośliny, największe, najmniejsze, itp. (C)
3. Rośliny wytwarzające kwiaty i nasiona cd.	70. Jak odróżnić rośliny nagonasienne od okrytonasiennych? – lekcja w terenie	na podstawie obserwacji wskazuje dwie cechy rośliny nagonasiennej (C); na podstawie obserwacji wskazuje dwie cechy rośliny okrytonasiennej (C); rozpoznaje 2–3 rośliny nagonasienne (C); rozpoznaje 2–3 rośliny	wskazuje cechy budowy pozwalające odróżnić od siebie wybrane rośliny nagonasienne (D); wskazuje cechy budowy pozwalające odróżnić od siebie wybrane rośliny okrytonasienne (D)	porównuje położenie nasion u roślin nagonasiennych i okrytonasiennych (C); wskazuje na okazach naturalnych roślin nago- i okrytonasiennych położenie kwiatostanów (np. u sosny i u leszczyny) (D)	wyszukuje rośliny okrytonasienne posiadające poznane na lekcji typy kwiatostanów (D); rozpoznaje typy kwiatostanów wskazane przez nauczyciela (D)	przygotowuje dokumentację fotograficzną (lub prezentację multimedialną) pt. „Rośliny nasienne rosnące w najbliższej okolicy” (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		okrytonasienne (C)				
4. Budowa roślin nasiennych	71. Budowa roślin nasiennych i funkcje łodygi	wymienia główne części ciała rośliny nasiennej (A); opisuje budowę pędu nadziemnego (B); porównuje wygląd łodygi drzewa i rośliny zielnej (2–3 cechy) (C)	podaje przykłady roślin mających pędy podziemne (A); omawia rolę łodygi (A); na podstawie obserwacji przekroju drzewa iglastego, np. sosny, oblicza jego wiek (D)	omawia funkcje pędów: nadziemnego i podziemnego (A)	omawia sposób przewodzenia wody i soli mineralnych oraz produktów fotosyntezy (A)	podaje przykłady przekształceń łodygi (A); podaje przykłady wykorzystywania łodyg roślin nasiennych przez człowieka (B)
4. Budowa roślin nasiennych cd.	72. Funkcje liści i korzeni	opisuje budowę zewnętrzną liścia (C); wymienia dwie funkcje korzeni (A)	wymienia funkcje liścia (A); omawia cechy palowego systemu korzeniowego (A)	omawia rolę aparatu szparkowego u roślin (A); porównuje systemy korzeniowe palowy i wiązkowy (C)	omawia rodzaje i różne kształty liści, podając przykłady (C); wymienia przykłady roślin mających: system korzeniowy palowy, system korzeniowy wiązkowy (B)	na podstawie dodatkowych źródeł informacji podaje przykłady przekształceń liści i korzeni (B)
	73/74. Obserwujemy rośliny nasienne najbliższej okolicy – lekcje w terenie	wskazuje poznane części ciała rośliny na okazach naturalnych (D); porównuje elementy	rozpoznaje rodzaje pędów podziemnych (D); rozpoznaje typy systemów	wskazuje poznane rodzaje liści na okazach naturalnych (C)	porównuje budowę dwóch roślin okrytonasiennych np. tulipana i mniszka lekarskiego (D)	wskazuje okazy roślin w środowisku przyrodniczym, u których można zaobserwować

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		budowy zewnętrznej dwóch rodzajów liści (np. brzozy i kasztanowca) (D)	korzeniowych roślin (C)			zmodyfikowane części ciała (D)
5. Jak rozmnażają się rośliny nasienne?	75. Jak rozmnażają się rośliny nasienne?	omawia kolejne czynności rozmnażania rośliny ozdobnej przez podział (A); na modelu lub planszy wskazuje poszczególne części kwiatu (C)	wyjaśnia, na czym polega rozmnażanie bezpłciowe roślin (B); podaje nazwy części kwiatu (A); rysuje pręcik i słupek (C)	wyjaśnia, na czym polega rozmnażanie płciowe roślin (B); omawia rolę poszczególnych części kwiatu (C); omawia budowę pręcika i słupka (A)	wyjaśnia pojęcie kwiaty obupłciowe (B)	na podstawie dodatkowych źródeł informacji podaje przykłady różnych przystosowań kwiatów do zapylania (B)
	76. Jak przebiega rozwój rośliny nasiennej?	wymienia warunki niezbędne do kiełkowania roślin (A); podaje przykłady sposobów rozprzestrzeniania nasion znajdujących się w owocach (A)	korzystając ze schematu, omawia cykl rozwojowy rośliny okrytonasiennej (D); opisuje rysunek budowy nasienia (C)	wyjaśnia znaczenie pojęć: zapylenie i zapłodnienie (B); charakteryzuje przystosowania owoców do różnych sposobów rozprzestrzeniania zawartych w nich nasion (C)	omawia proces zapylenia i zapłodnienia u roślin okrytonasiennych (B); omawia budowę owocu (C)	przygotuje informacje na temat wartości odżywczych wybranych nasion (D)
	77. Obserwujemy fazy rozwoju roślin nasiennych – lekcja w terenie	wskazuje na okazach naturalnych kwiaty i kwiatostany (C); wskazuje na	porównuje budowę kwiatów tulipana i jabłoni (D)	wskazuje zmiany w wyglądzie kwiatu świadczące o tym, że nastąpił już proces	na podstawie obserwacji omawia zmiany wyglądu rośliny na różnych	na podstawie dodatkowych źródeł informacji wyjaśnia, czym jest bielmo (B)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
5. Jak rozmnażają się rośliny nasienne? cd.		okazach naturalnych poznane części kwiatu (C)		zapłodnienia (D)	etapach rozwoju (np. występowanie liścieni, czyli pierwszych liści różniących się od liści właściwych, liczba liścieni) (D)	
6. Budowa i różnorodność grzybów	78. Budowa i różnorodność grzybów	na podstawie obserwacji rysuje owocnik grzyba kapeluszowego (D); podaje nazwy części grzyba (A)	wymienia miejsca występowania grzybów (A)	wyjaśnia, dlaczego grzyby tworzą odrębne królestwo (B); podaje przykłady grzybów jedno- i wielokomórkowych (A); omawia budowę grzybów wielokomórkowych (A)	wymienia różnice między grzybami a roślinami (B); opisuje różne kształty owocników, podając przykłady (B)	charakteryzuje porosty (C)
7. O grzybach dobrze i źle	79. O grzybach dobrze i źle	wyjaśnia, dlaczego należy zbierać tylko grzyby, które się zna (B); na podstawie ilustracji wymienia charakterystyczne cechy muchomora sromotnikowego (C); rozpoznaje 2–3	podaje przykłady wykorzystywania grzybów (A); odróżnia gatunki grzybów jadalnych od gatunków grzybów trujących (D); podaje po 2–3 przykłady	wymienia cechy budowy zewnętrznej grzybów ułatwiające ich rozpoznawanie (A); podaje przykłady wpływu grzybów pasożytniczych na rośliny, zwierzęta,	wymienia objawy, które mogą świadczyć o zatruciu grzybami (A); omawia sposób postępowania w przypadku podejrzenia zatrucia grzybami (A)	wyszukuje w różnych źródłach informacje o chronionych gatunkach grzybów (D); przygotowuje spis zasad obowiązujących podczas grzybobrania (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		gatunki grzybów jadalnych (C)	pozytywnej i negatywnej roli grzybów (B)	ludzi (B)		
	80/81. Obserwacja grzybów w naturalnym środowisku – lekcje w terenie	wskazuje na okazie naturalnym poznane części ciała grzyba kapeluszowego (C)	opisuje (na podstawie obserwacji) warunki, w jakich występują grzyby (D)	wskazuje w środowisku przyrodniczym grzyby pasożytnicze (np. hubę, sporysz) (D)	rozpoznaje poznane kształty owocników grzybów kapeluszowych (D); rozpoznaje, korzystając z atlasu 2–3 gatunki grzybów (D)	wskazuje w środowisku przyrodniczym porosty (C); wykorzystując skalę porostową, ocenia stan czystości środowiska (D)
Podsumowanie działu 7	82., 83. Podsumowanie i sprawdzian z działu „Odkrywamy tajemnice świata roślin i grzybów”					
Dział 8: Odkrywamy tajemnice materii						
1. Z czego jest zbudowany otaczający nas świat?	84. Z czego jest zbudowany otaczający nas świat?	wykonuje z plasteliny modele drobin (C); wykonuje z plasteliny modele dwóch różnych substancji zbudowanych z drobin (C); na podstawie obserwacji	wyjaśnia, czym są drobin (B); wyjaśnia pojęcie właściwości substancji (B); omawia wpływ temperatury na zmiany stanu skupienia substancji (A); rozpoznaje stan skupienia substancji	porównuje właściwości wody w trzech stanach skupienia (C); omawia ułożenie drobin w ciałach stałych, cieczech i gazach (B)	wyjaśnia, podając przykłady, czym jest materia (B); wyjaśnia, od czego zależą właściwości substancji (B); porównuje ruch drobin w ciałach stałych, cieczech i gazach (C)	na podstawie dodatkowych źródeł informacji wyjaśnia, czym jest atom (D)

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
		wymienia właściwości 2–3 wybranych substancji (C); podaje przykłady ciał stałych, cieczy i gazów (B); rysuje ułożenie drobin w ciałach stałych, cieczach i gazach (C)	na podstawie ułożenia drobin (C)			
2. Właściwości ciał stałych	85. Badamy właściwości ciał stałych	bada doświadczalnie możliwość zmniejszenia objętości ciała stałego (C); podaje przykłady ciał twardych, kruchych i plastycznych (B); bada doświadczalnie właściwości mechaniczne wybranych ciał stałych (C)	bada doświadczalnie wpływ rozdrobnienia substancji na jej objętość (C); określa właściwości ciał stałych w zakresie kształtu i ściśliwości (A); wymienia właściwości mechaniczne ciał stałych (A)	wyjaśnia, co nazywamy nieściśliwością ciał stałych (B)	wyjaśnia, dlaczego ciała stałe mają określony kształt i określoną objętość (B)	omawia, popierając przykładami, wpływ sposobów ułożenia drobin w ciałach stałych na ich właściwości (B)
2. Właściwości ciał stałych cd.	86. Właściwości	wskazuje bieżące	bada oddziaływanie	wyjaśnia, czym jest	omawia wzajemne	korzystając

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
	magnetyczne ciała stałych; wykorzystywanie właściwości ciał stałych	magnetyczne w magnezie (C); podaje przykłady przedmiotów wykonanych z substancji kruchych, twardych i sprężystych (A)	magnesów na siebie i inne substancje (C); podaje przykłady wykorzystania w życiu właściwości plastycznych i magnetycznych ciał stałych (A)	magnes (B); podaje przykłady ciał przyciąganych i nieprzyciąganych przez magnes (B); określa właściwość mechaniczną wskazanego ciała stałego (np. węgla, materaca) (B)	oddziaływanie magnesów (B); podaje przykłady przedmiotów (inne niż w podręczniku), do których wykonania wykorzystano właściwości mechaniczne i magnetyczne ciał stałych (B)	z dodatkowych źródeł informacji, podaje przykłady wykorzystania najtwardszych ciał stałych (C)
3. Właściwości cieczy	87. Badamy właściwości cieczy	bada doświadczalnie wpływ wielkości naczynia na objętość cieczy (C)	określa właściwości cieczy w zakresie kształtu i ściśliwości (A); bada doświadczalnie możliwość zmiany objętości cieczy (C)	wyjaśnia, dlaczego cieczy nie mają własnego kształtu (B); porównuje właściwości ciał stałych i cieczy w zakresie kształtu i ściśliwości (C)	wyjaśnia, dlaczego cieczy mają stałą objętość (B); wyjaśnia, na czym polega zjawisko dyfuzji w cieczach (B)	na podstawie dodatkowych źródeł informacji podaje przykłady dwóch cieczy, w których nie obserwujemy zjawiska dyfuzji, np. woda i olej; woda i benzyna (B)
	88. Od czego zależy szybkość dyfuzji i szybkość parowania?	wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania cieczy (A); podaje przykłady cieczy, których pary są łatwopalne (A)	porównuje, przeprowadzając doświadczenie, wpływ rodzaju cieczy na szybkość parowania (C)	bada doświadczalnie wpływ temperatury cieczy na ich dyfuzję (C)		

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
4. Zależności między masą a objętością substancji	89. Zależności między masą a objętością substancji	wymienia nazwy jednostek masy (A)	podaje sposób wyznaczenia masy (A); doświadczalnie porównuje masy różnych substancji o tej samej objętości (C)	oblicza masę substancji o danej objętości, mając daną masę 1 cm ³ tej substancji (C)	wyjaśnia, dlaczego substancje o tej samej objętości różnią się masami (B); wyjaśnia związek objętości substancji z jej masą (B)	wyjaśnia pojęcie gęstości substancji (B)
5. Właściwości gazów	90. Badamy właściwości gazów	bada doświadczalnie możliwość zmiany objętości gazu (C); podaje przykłady wykorzystania w życiu codziennym ścisłości i rozprężliwości gazów (B)	określa właściwości gazów w zakresie kształtu i ścisłości (A); podaje przykłady dyfuzji w gazach (B)	wyjaśnia, dlaczego gazy nie mają stałego kształtu i stałej objętości (B); wyjaśnia, na czym polega ścisłość gazów (B); wyjaśnia, na czym polega rozprężność gazów (B)	porównuje przebieg dyfuzji w cieczach i w gazach (C)	wyjaśnia, co to jest próżnia (B); omawia zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się urządzeniami, w których wykorzystano zjawisko ścisłości gazów (A)
6. Przekazywanie ciepła przez ciała stałe, ciecze i gazy	91. Przekazywanie ciepła przez ciała stałe, ciecze i gazy	podaje przykłady ciał stałych dobrze i źle przewodzących ciepło (C)	wyjaśnia, dzięki czemu jest możliwe ogrzewanie mieszkań za pomocą kaloryferów (B)	wyjaśnia pojęcia: przewodnik ciepła, izolator ciepła (B); podaje przykłady zastosowania gazu jako izolatora ciepła (B)	podaje przykłady zastosowania przewodnictwa cieplnego ciał stałych (B); porównuje przekazywanie ciepła przez ciecze, gazy i ciała stałe (C)	wyjaśnia zasadę działania termosu (D); wyjaśnia, czy powiedzenie „futro grzeje” jest prawdziwe (D)
7. Wpływ zmian	92. Jak zmiany	podaje przykłady	wyjaśnia, dlaczego	podaje przykłady	wyjaśnia związek	wyjaśnia wpływ

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
temperatury na ciała stałe, ciecze i gazy	temperatury wpływają na właściwości ciał stałych?	z życia codziennego potwierdzające zjawisko rozszerzalności cieplnej ciał stałych (A)	latem na jezdniach powstają koleiny (B)	świadczące o tym, że konstruktorzy i projektanci uwzględniają zjawisko rozszerzalności cieplnej ciał stałych (B)	rozszerzalności cieplnej ciał stałych z ich budową drobinową (C)	temperatury powietrza na dokładność pomiarów wykonywanych przy użyciu metalowej taśmy mierniczej (B)
	93. Jak zmiany temperatury wpływają na właściwości cieczy i gazów?	podaje przykłady wykorzystania w praktyce zjawiska rozszerzalności cieplnej cieczy (A)	bada doświadczalnie rozszerzalność cieplną cieczy (C); bada doświadczalnie wpływ temperatury na objętość gazów (C)	wyjaśnia, na czym polega nietypowa rozszerzalność cieplna wody (B); porównuje zjawiska parowania i wrzenia (C); wyjaśnia, na jakiej zasadzie zamyka się szczelnie słoiki z przetworami (B)	wyjaśnia, dlaczego szybkość parowania cieczy zależy od jej temperatury (B)	wyjaśnia, dlaczego zamarzanie i rozmarzanie wody w szczelinach jezdni wpływa niekorzystnie na stan dróg (B)
Podsumowanie działu 8	94., 95. Podsumowanie i sprawdzian z działu „Odkrywamy tajemnice materii”					

Zajęcia **techniczne**

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

niedostateczny	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ nie opanował wiadomości i umiejętności, a braki uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki, ○ nie jest w stanie rozwiązać (wykonać) zadań o niewielkim (elementarnym) stopniu trudności.
dopuszczający	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności, które nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki, ○ rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności z pomocą nauczyciela.
dostateczny	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ nie opanował w pełni wiadomości określonych programem nauczania, ○ rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności z pomocą nauczyciela, ○ zna podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy (bhp) w pracowni technicznej, ○ ma problemy w odwzorowaniu pisma technicznego, ○ zna zasady rzutowania prostokątnego lecz ma problemy z ich zastosowaniem (wykonanie rysunku), ○ zna oznaczenie tworzyw sztucznych, ○ rozumie znaczenie znaków i symboli znajdujących się na metkach odzieży, ○ rozróżnia surowce, z których produkowane są materiały włókiennicze, ○ bezpiecznie obsługuje urządzenia w gospodarstwie domowym, ○ zna zasadę działania odkurzacza i żelazka. ○ rozróżnia podstawowe surowce do wyrobu papieru, ○ zna podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy (bhp) w pracowni technicznej, ○ zna zastosowanie źródła prądu (zasilanie bateryjne).
dobry	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ opanował podstawowe wiadomości określone programem nauczania, ○ poprawnie stosuje wiadomości, ○ rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne, ○ poprawnie odwzorowuje pismo techniczne, ○ zna zasady rzutowania prostokątnego lecz ma niewielkie problemy z ich zastosowaniem, ○ zna oznaczenie tworzyw sztucznych, ○ sposoby wyrobu gotowych elementów z tworzyw sztucznych, ○ rozumie znaczenie znaków i symboli znajdujących się na metkach odzieży, ○ rozróżnia surowce, z których produkowane są materiały włókiennicze, ○ rozróżnia tkaniny i dzianiny, ○ bezpiecznie obsługuje urządzenia w gospodarstwie domowym, ○ zna zasadę działania odkurzacza i żelazka oraz rozumie informacje zawarte w instrukcji obsł.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozróżnia podstawowe surowce do wyrobu papieru, ○ zna podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy (bhp) w pracowni technicznej, ○ zna zastosowanie źródła prądu (zasilanie bateryjne). ○ zna zastosowanie źródła prądu (zasilanie bateryjne). ○ rozróżnia podstawowe surowce do wyrobu papieru
bardzo dobry	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania, ○ sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne, ○ prawidłowo i estetycznie wykonuje praktyczne zadania techniczne, ○ zna kształt literek pisma technicznego i potrafi je wykonać, ○ zna zasady rzutowania prostokątnego i umie je zastosować (wykonanie rysunku), ○ potrafi wskazać i omówić w urządzeniu zespół napędowy, roboczy i sposoby przenoszenia ruchu. ○ zna zasadę działania odkurzacza i żelazka, rozumie informacje zawarte w instrukcji obsługi, ○ bezpiecznie obsługuje urządzenia w gospodarstwie domowym, ○ rozróżnia tkaniny i dzianiny, ○ czytanie i wykonywanie schematów oraz prostych rysunków technicznych, ○ rozróżnia surowce, z których produkowane są materiały włókiennicze, ○ rozumie znaczenie znaków i symboli znajdujących się na metkach odzieży, ○ sposoby wyrobu gotowych elementów z tworzyw sztucznych, ○ zna oznaczenie tworzyw sztucznych,
celujący	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania, ○ biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje zadania wykraczające poza program, ○ bardzo dokładnie wykonuje zadania techniczne, sprawnie i bezpiecznie posługuje się urządzeniami i narzędziami, ○ otrzymuje pozytywne uwagi za wykonywane projekty.

Zajęcia **komputerowe**

Zajęcia komputerowe

1. Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
  - Posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania informatyki w danej klasie;
  - Prowadzi samodzielną i twórczą działalność rozwijającą własne uzdolnienia;
  - Biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe
  - Osiągnął sukcesy w konkursach i olimpiadach informatycznych na szczeblu wojewódzkim, rejonowym lub krajowym;

2. Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:
  - Opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania informatyki;
  - Sprawnie komunikuje się z komputerem za pomocą systemu operacyjnego i w pełni wykorzystuje jego możliwości;
  - Swobodnie posługuje się omawianym oprogramowaniem użytkowym, umiejętnie dobiera je do wykonywanych zadań;
  - Dobrze zna pojęcia informatyczne, występujące w programie nauczania i swobodnie je stosuje;
  - Posiadaną wiedzę informatyczną stosuje w zadaniach praktycznych i teoretycznych;

3. Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:
  - Posiadał niepełny zakres wiedzy i umiejętności z informatyki określonych programem nauczania w danej klasie;
  - Poprawnie stosuje nabyte wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowych zadania teoretycznych i praktyczne;
  - Poprawnie posługuje się omawianym oprogramowaniem użytkowym;
  - Umiejętnie korzysta z pomocy wszelakich środków masowego przekazu
  - Zakres jego wiadomości przekracza wymagania zawarte w podstawie programowej.
  - Sprawnie komunikuje się z systemem operacyjnym;

4. Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:
  - Opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania informatyki na poziomie nieprzekraczającym wymagań zawartych w podstawach programowych;
  - Rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności i przy pomocy nauczyciela;
  - Stosuje zdobytą wiedzę do celów poznawczych i teoretycznych pod kierunkiem nauczycieli;
  - Umie komunikować się z komputerem za pomocą systemu operacyjnego;
  - Umie uruchomić omawiane oprogramowanie użytkowe;
  - Popęnia liczne błędy merytoryczne;

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

5. Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
- Posiada braki w opanowaniu podstawy programowej informatyki, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z informatyki;
  - Rozumie pytania i polecenia;
  - Zna pojęcia informatyczne występujące w materiale nauczania;
  - Wie, czym zajmuje się informatyka i jakie programy użytkowe są omawiane;
  - Poprawnie uruchamia komputer i omawiane programy użytkowe;
  - Potrafi zastosować omawiane wiadomości do wykonania bardzo prostych czynności;
  - Popelnia liczne błędy merytoryczne;
6. Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
- Nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej, a braki te uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy w zakresie tego przedmiotu;
  - Nie zna pojęć informatycznych występujących w programie nauczania;
  - Nie potrafi zastosować nabytych wiadomości do zadań praktycznych;
  - Nie rozumie poleceń i pytań;
  - Nie wie, czym zajmują się informatyka i nie wie, jakie są jej metody;
  - Nie potrafi uruchomić omawianego programu użytkowego;
  - Nie potrafi komunikować się z systemem operacyjnym;
  - W wypowiedziach popelnia liczne błędy merytoryczne;

Muzyka

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

Sprawdzanie osiągnięć uczniów odbywa się na wielu poziomach i na podstawie różnych aktywności:

- opanowanie wiedzy z wybranych tematów
- umiejętności muzyczne (śpiew, gra na instrumentach)
- umiejętność pracy w zespole
- rozwój inwencji twórczej

Ponieważ różnice w uzdolnieniach uczniów są bardzo duże, nauczyciel oceniając ucznia w klasach 4-6 uwzględnia przede wszystkim jego aktywność, zaangażowanie i wkład pracy.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada wiadomości wykraczające poza program nauczania przeznaczony dla klasy IV – ponadto wykazuje indywidualne zainteresowanie muzyką - poprzez grę na instrumentach, udział w chórze czy zespole muzycznym, uczestnictwo w koncertach, przedstawieniach, słuchanie audycji radiowych czy telewizyjnych poświęconych muzyce.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który samodzielnie potrafi zaśpiewać z pamięci wybraną piosenkę, zagrać wybrany utwór, chętnie muzykuje w zespole, wykazuje się inwencją twórczą i opanował przewidzianą przez program wiedzę.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który umie wykonać wybraną piosenkę, posiłkując się podręcznikiem, potrafi zagrać fragment wybranego utworu, bierze udział we wspólnym muzykowaniu i zadaniach twórczych oraz opanował wiedzę w stopniu dobrym.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który potrafi wykonać piosenkę lub utwór z pomocą nauczyciela, mało aktywnie udziela się w pracach zespołowych, a jego wiedza jest powierzchowna.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który nie opanował wiedzy w stopniu dostatecznym, nie wykazuje aktywności w pracach zespołowych.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie bierze udziału w pracach zespołowych, nie wykazuje chęci śpiewania, grania, improwizowania, omawiania słuchanych utworów, a jego wiedza jest nikła.

Nauczyciel umożliwia uczniom szczególnie uzdolnionym muzycznie zdobycie umiejętności i pogłębianie wiedzy w zakresie szerszym niż wymagany od pozostałych uczniów.

Wychowanie **fizyczne**

Wychowanie fizyczne

1. Przedmiot oceny.

Podstawą oceny jest wysiłek włożony przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć.

Ocenianiu podlegają:

- Sumienność i staranność w wywiązywaniu się z obowiązków wynikających z przedmiotu,
- zaangażowanie w przebieg lekcji i przygotowanie się do zajęć,
- stosunek do partnera i przeciwnika
- stosunek do własnego ciała,
- aktywność fizyczna,
- postęp w opanowaniu umiejętności i wiadomości przewidzianych dla poszczególnych klas zgodnie z indywidualnymi możliwościami i predyspozycjami,
- osiągnięte wyniki w sportach wymiernych, dokładność wykonania zadania i poziom zdobytej wiedzy.

W ocenie uwzględnia się następujące czynniki:

- płeć
- wiek kalendarzowy
- wiek rozwojowy
- predyspozycje osobnicze

2. Kryteria ocen.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykazuje się szczególnym zaangażowaniem w pracy, twórczą postawą, umiejętnościami i wiadomościami wykraczającymi poza program nauczania w danej klasie. Prowadzi sportowy i higieniczny tryb życia, chętnie uczestniczy w zajęciach sportowo - rekreacyjnych, bierze udział w konkursach, zawodach i olimpiadach, reprezentując szkołę.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który całkowicie opanował zadania z poziomu rozszerzonego dla danej klasy. Jego staranność i sumienność w wykonywaniu zadań i zaangażowanie w przebieg lekcji oraz stopień przygotowania się do zajęć są bardzo wysokie. Prowadzi sportowy i higieniczny tryb życia, systematycznie doskonali swoją sprawność motoryczną i osiąga duże postępy w osobistym usprawnieniu. Uczestniczy czynnie w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych o charakterze sportowo-rekreacyjnym.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który bez zarzutów wywiązuje się z obowiązków, osiąga postęp w poszczególnych klasach w opanowaniu umiejętności i wiadomości na poziomie podstawowym, przy pomocy nauczyciela realizuje zadania poziomu rozszerzonego. Jego staranność i sumienność w wykonywaniu zadań i zaangażowanie w przebieg lekcji oraz przygotowanie się do zajęć są wysokie. Prowadzi higieniczny tryb życia, uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych o charakterze sportowo-rekreacyjnym.

Oceny dostateczną lub dopuszczającą otrzymuje uczeń adekwatnie do włożonego wysiłku w wywiązywanie się z obowiązków, stopnia postępu w opanowaniu umiejętności i wiadomości na poziomie podstawowym w poszczególnych klasach, poziomu staranności i sumienności w wykonywaniu zadań, zaangażowania w przebieg lekcji oraz stopnia przygotowania do zajęć.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który wykazuje szczególnie lekceważący stosunek do obowiązków wynikających ze specyfiki przedmiotu, nie bierze czynnego udziału w lekcji, swoim zachowaniem dezorganizuje pracę, stwarzając niebezpieczeństwo dla siebie i innych, jest notorycznie nieprzygotowany do

zajęć. Prowadzi niehigieniczny i niesportowy tryb życia.

Za brak aktywności, brak zaangażowania na lekcji uczeń otrzymuje”-,,Pięć takich znaków w ciągu semestru zamieniane jest na ocenę cząstkową niedostateczną. Za dodatkowe przygotowanie się do lekcji , aktywność i zaangażowanie w przebieg zajęć uczeń otrzymuje „+”. Pięć takich znaków w ciągu semestru zamieniane jest na ocenę cząstkową celującą. Uczeń może w jednym semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji 3 razy. Następnym brakiem przygotowania oznacza cząstkową ocenę niedostateczną z przedmiotu.

Plastyka

Plastyka:

Ocena niedostateczna:

- uczeń nie opanował wiadomości,
- nie prowadzi zeszytu,
- nie oddaje prac w terminie,
- nie angażuje się w realizację zadań plastycznych,
- nie jest w stanie rozwiązać elementarnych zadań,
- nie przynosi narzędzi i materiałów do pracy,
- jest nieaktywny na lekcji.

Ocena dopuszczająca:

- uczeń zna pojęcie faktury, formy, kompozycji, perspektywy,
- wymienia cechy kompozycji rytmicznej, symetrycznej, asymetrycznej, otwartej i zamkniętej,
- wymienia cechy kompozycji statycznej i dynamicznej,
- wymienia cechy perspektywy rzędowej, kulisowej, linearnej, powietrznej i malarskiej,
- oddaje prace niestaranne, niezgodne z tematem.

Ocena dostateczna:

- uczeń zna pojęcie faktury, określa jej rodzaje na różnych przykładach,
- podaje przykłady otrzymania faktury oraz przedstawia je w rysunku i malarstwie,
- zna pojęcie formy, wyodrębnia i określa kształty przedmiotów z najbliższego otoczenia, wie jaka jest różnica między formą płaską, a przestrzenną, stosuje różne formy w swoich pracach,
- zna pojęcie kompozycji, wymienia jej rodzaje oraz poznaje je na płaszczyźnie i w przestrzeni,
- wykonuje pracę z wykorzystaniem wybranej kompozycji,
- wymienia cechy kompozycji rytmicznej, symetrycznej, asymetrycznej, otwartej i zamkniętej, rozpoznaje je na płaszczyźnie i w przestrzeni, potrafi podać ich przykłady,
- wymienia cechy kompozycji statycznej i dynamicznej oraz podaje ich przykłady,
- potrafi wykonać pracę z zastosowaniem kompozycji statycznej i dynamicznej,
- poznane kompozycje stosuje w swoich pracach plastycznych,
- określa rodzaj kompozycji w wybranych dziełach plastycznych,
- zna pojęcie perspektywy i wie na czym polega jej zastosowanie,
- wymienia cechy perspektywy rzędowej, kulisowej, linearnej, powietrznej i malarskiej,
- podejmuje próby przedstawiania przedmiotów i scen z zastosowaniem poznanych rodzajów perspektywy,
- oddaje prace z uchybieniami technicznymi i estetycznymi,
- oddaje prace plastyczne nieterminowo,
- prowadzi zeszyt niesystematycznie.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

Ocena dobra i bardzo dobra:

- uczeń potrafi świadomie dobierać poznane środki plastyczne dla podkreślenia wyrazu plastycznego swoich prac,
- komponuje świadomie swoje prace plastyczne, wykorzystując wiedzę na temat faktury, formy, kompozycji i przestrzeni,
- odróżnia dobrą kompozycje od złej, potrafi to uzasadnić,
- wymienia i omawia cechy różnych kompozycji oraz rodzajów przestrzeni na podstawie wybranych dzieł sztuki,
- określa rodzaje perspektywy w wybranych reprodukcjach,
- w swoich pracach realizuje własne pomysły,
- bierze aktywny udział w lekcjach, a w swoich wypowiedziach posługuje się językiem plastyki,
- wyjaśnia co to jest akcent plastyczny oraz stosuje go w swoich pracach,
- prowadzi teczkę do plastyki, na bieżąco zapisuje tematy lekcji, ćwiczenia i prace wykonuje na lekcji.

Ocena celująca:

- uczeń w pełni opanował wiadomości określone programem nauczania,
- bierze udział w konkursach plastycznych i różnego rodzaju wystawach,
- zajmuje czołowe miejsca w różnego rodzaju konkursach plastycznych,
- jest zawsze przygotowany do lekcji,
- wykonuje zadania dodatkowe,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach, zgłasza się do odpowiedzi,
- twórczo rozwija własne uzdolnienia plastyczne,
- wzorowo prowadzi zeszyt,
- podejmuje dodatkowe prace.

Religia

Religia

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny bardzo dobrej.
- Wykazuje się wiadomościami wykraczającymi poza program religii własnego poziomu edukacji.
- Prezentuje treści wiadomości powiązane ze sobą w systematyczny układ.
- Samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią przedmiotową i inną.
- Angażuje się w prace pozalekcyjne (np. gazetki religijne, montaż sceniczne, pomoce katechetyczne itp.).
- Uczestniczy w konkursach wiedzy religijnej.
- Jego pilność, systematyczność, zainteresowanie, stosunek do przedmiotu nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Poznane prawdy wiary stosuje w życiu.
- Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dobrej.
- Opanował pełny zakres wiedzy, postaw i umiejętności określony poziomem nauczania religii.
- Prezentuje poziom wiadomości powiązanych ze sobą w logiczny układ.
- Umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi.
- Odnacza się pełną znajomością pacierza.
- Wzorowo prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe.
- Aktywnie uczestniczy w religii.
- Postępowanie nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem.
- Odpowiedzialnie włącza się w dynamikę i przeżycia roku liturgicznego.
- Stara się być świadkiem wyznawanej wiary.
- Inne możliwości indywidualne ucznia promujące ocenę bardzo dobrą.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dostatecznej.
- Opanował materiał programowy z religii.
- Prezentuje wiadomości powiązane związkami logicznymi.
- Poprawnie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska inspirowane przez nauczyciela.
- Stosuje wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych.
- Wykazuje się dobrą znajomością pacierza.
- W zeszycie ma wszystkie notatki i prace domowe.
- Podczas lekcji posiada określone pomoce (podręcznik, zeszyt i inne) i korzysta z nich.
- Systematycznie uczestniczy w zajęciach religii.
- Jest zainteresowany przedmiotem.

Kryteria ocen w Zespole Szkół w Mędrzechowie-Szkoła Podstawowa – kl. V(nowa podstawa programowa)

- Wykazuje się dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości.
- Postawa ucznia nie budzi wątpliwości.
- Stara się być aktywnym podczas lekcji.
- Inne osiągnięcia indywidualne ucznia promujące ocenę dobrą

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Opanował łatwe, całkowicie niezbędne wiadomości, postawy i umiejętności.
- Prezentuje podstawowe treści materiału programowego z religii.
- Wykazuje się wiadomościami podstawowymi, połączonymi związkami logicznymi.
- Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela.
- Potrafi stosować wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych przy pomocy nauczyciela.
- W przekazywaniu wiadomości z religii popełnia niewielkie i nieliczne błędy.
- Odznacza się małą kondensacją wypowiedzi.
- Wykazuje się podstawową znajomością pacierza.
- W zeszycie ucznia sporadyczne braki notatek, prac domowych.
- Prezentuje przeciętną pilność, systematyczność i zainteresowanie przedmiotem.
- Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dostateczną.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- Opanował konieczne pojęcia religijne.
- Wykazuje się luźno zestawionym poziomem wiadomości programowych.
- Prezentuje mało zadawalający poziom postaw i umiejętności.
- Wykazuje brak rozumienia podstawowych uogólnień.
- Cechuje się brakiem podstawowej umiejętności wyjaśniania zjawisk.
- Nie potrafi stosować wiedzy, nawet przy pomocy nauczyciela.
- Podczas przekazywania wiadomości popełnia liczne błędy, wykazuje niepoprawny styl wypowiedzi, posiada trudności w wysławianiu się.
- Prowadzi zeszyt.
- Ma problemy ze znajomością pacierza.
- Wykazuje poprawny stosunek do religii.
- Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dopuszczającą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Wykazuje rażąco brak wiadomości programowych.
- Cechuje się brakiem jedności logicznej między wiadomościami.
- Prezentuje zupełny brak rozumienia uogólnień i nieumiejętność wyjaśniania zjawisk.
- Wykazuje zupełny brak umiejętności stosowania wiedzy.
- Podczas przekazywania informacji popełnia bardzo liczne błędy.
- Cechuje się rażąco niepoprawnym stylem wypowiedzi.
- Nie wykazuje się znajomością pacierza.
- Nie posiada zeszytu lub dość często nie przynosi go na lekcję.
- Lekceważy przedmiot.
- Nieodpowiednio zachowuje się na lekcji.
- Opuszcza lekcje religii.
- Inne uwarunkowania indywidualne ucznia wskazujące na ocenę niedostateczną.